

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Égy évre 24 korona.
Égy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Égy évre 28 korona.
Égy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

*4-hasábos póttsor egyszer 20 fill.
minden következőnél 18 fillér.

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, június 8.

A király.

A kalapos királyból koronás király lett. Negyven esztendeje, mikor ez történt, öröm harsogott végig az országon. Vajjon csak az alkotmányos, történelmi jelentőségű szertartásokat illette a milliók boldog zivaja, mozsárdurrogató jókedve? A június 8-án megtartott, méltóságteljes ceremóniákban temetés is volt. Tizennyolc nehéz, füledt, kinos esztendőnek temetése, amelyek Világosnál születtek és Deák Ferenc szállásán, az Angol királynőben haltak meg. A nép a sötét időknek koporsóját táncolta körül vig föllelegzéssel, amikor a koronázás ünnepén ujjongott, ezért volt olyan aranyt hintő, jókedvet teli az a júniusi nap.

Negyven esztendő után kevés maradt az ezer darabra vágott posztóból, amely a koronázó dombot fődte, az emlékpénzből, amelyet a nép közé szórtak, s az ünnepre vágyó forró hangulatból. És évfordulónak évforduló a holnap, s mint negyvenedik, bizonyára nevezetesebb a többinél, de ünnepnek alig keresztelhető. Egy simára vasalt zászlószentelés, egy felvidéki programbeszéd, vagy egy helyi érdekű vasut-avatás több fényt, ünnepi szint áraszt. Az ünnep virága csak néhány gomblyukban virított ki, kalácsai csak a politikusok, miniszterek cimeiben fogtak el. Ez a mi ünnepünk, azé a nemzetté, amelynek egyik legvastagabb erénye, hogy ünnepelni tud. Akármelyik gimnáziumi tanár, színházi rendező, vagy negyvennyolcas pártjegyző a kabátujjából rántthatná elő a programot, ami ilyen alkalomra dukált volna: a történelmi fölvonulást, a szekerekre rakott allegóriákat, a mágnes-bandériumot, a Várhegyet csillagokban fűrdető tűzijáték tervét és egyebeket. Mindezekből semmi, semmi.

A színtelenségbe lehet valamelyes komoly méltóságot behazudni, az ünnepek elmaradását a király törődöttségével megegyeztetni; de kár lenne. Az ünnepe senki se sajnálja, s az elmaradását a nemzet úgy veszi, mint az üdvözlő szónok, a ki elkészült a beszédével, de örül, ha a bokréta köztörténeti képmutatást nem kell, elmondania.

S a mikor ünnepi máglyák füstje nem fojtja belénk az őszinteséget, pezsgők mómora nem festi rózsaszínűvé a valóságot, el lehet mondani: bizony nehéz is lenne nekünk király ő felsége előtt odaadó lojalitásról szavalni: s király ő felségének ezt komolyan venni. Ferenc József a huszadik

század uralkodója volt már akkor, mikor mi a tizenkilencedik században voltunk. A viszony közte és alattvalói között csak kívülről volt az érzelmi momentumok szövétével ruházva, igazában mindig az anyagiakon, az érdekeken nyugodott. A királynak mindig azok voltak a hivei, testőrei és palásthordozói, a kik valamit vártak tőle. A király pedig mindig azok javát és kedvét kereste, a kire az ő céljainak szüksége volt. Így történt ez Ausztriában, s így történt ez nálunk; egyszer a főurak voltak a trónhoz közelebb, egyszer a nép; egyszer a nemzetiségek, másszor a nacionalizmus ellen küzdők. Az érdekek változása révén lettek azután a perronpartokból antidinasztikusok, s lettek republika-vágyó forradalmárokból valóságos belső titkos tanácsosok. S lett a király politikája is hol feudális, hol radikális. S ezt a hullámozást, az érdekek játékát épen a ma jellemzi legrikitóbban, amelyen a királyt legjobban a szociáldemokraták éltetik, a kiknek programja tagadását jelenti mindannak, amin a királyi hatalom épül. S a munkás-tüntetések legalább paraszt-őszinteséggel beismerik, amit mások szemérmesen tagadnak: Magyarországon érdekektől ment, tiszta lojalitás nincsen, s talán e negyven év alatt se volt.

Az érdekek vezetik a királyt, az érdekek az alattvalókat. Magyarország legőszintébb, brutálisan egyenes embere, Tisza István tegnap, a mikor a zárószámadási bizottság Barna Buzái bírakként nagy-képüsködtek előtte, egy merész őszinteséget mondott ki. „Mindenki, aki meg van győződve a saját elvi álláspontjának a helyességéről, eo ipso közcélnak kell hogy tekintse azt, ami a saját álláspontjának a diadalra jutására vezet.” A király programja rövid. Hosszu levélben írta meg néhány éve; Khuen-Hédervárynak címezte, s a nemzetnek szólt. Azokban a napokban történt, a mikor Chlopy a történelem egyik stációja lett. A király azt írta: „elvagyok határozva, az Engem megillető jogokat csorbíttatlanul fentartatni és utódaimra érintetlenül átruházni.” A király bizonyára közcélnak érzi ezt; közcélnak tekinti tehát azt is, hogy ennek érdekében egyszer a főurakat, egyszer a katonákat, másszor a hiu embereket, vagy a proletárokat, a népet használja fel.

A királyhűség nézőpontjából nagyon fákó ez az ünnep. Igaz, hogy a kornak szüksége van monarchákra s a köztársasági

sági elnökök is szükségét érzik, hogy uralkodói allűröket vegyenek föl; de a királyhűség, egymagában, ma már csak a pohárköszöntők erkölce. De ha ezen a napon Ferenc Józsefet nézzük, aki közel hatvan esztendeje intézi milliók sorsát, a kinek tapasztalatai a történelemnek előtte, vele hullámozó eseményei voltak s akinek két olyan államnak szövetségét kellett összetartani, amelyek egyike a legkülönbözőbb nyelvű, érzésű és természetű népekből van összefércelve, a másiknak pedig élet-érdeke, hogy amattól elszakadjon: ez az ember imponáló nagyságban, lebilincselő érdekességben áll előttünk. Ez az ember nem eleven szimbólum, nem első statisztája az államjogi cselekedeteknek és színjátékoknak, mint az angol király; ez az ember, ha nem is maga az állam, mint a francia Napkirály: de mindenesetre első államférfia a monarchiának, önálló intézője az uralkodói jogoknak és köteleességeknek. A kiskorúakat vezető politika, amikor Ferenc József valamely nem tetsző dolgot tett, a „rossz tanácsadókra” kente. Pedig Ferenc Józsefnek alig volt tanácsadója, akiben több élettudás, emberismeret lett volna, mint benne.

Vizenyős ünnepi strófák nem is illenek hozzá. Akit fölvaltva a jó öreg királynak és önhitt Cézárnak, a legalkotmányosabb uralkodónak és a kardjára ütő zsarnoknak neveztünk, ünnepi színjátékokban magasztaltunk és nyári boházatokban tréfáltunk ki; azt ne dicsoítsék a hizelgő sablonok. Azután a ma hozsánnái értéktelenné válnának holnap, ha újból ökölbe fogott kézzel kellene felé fordulnunk az érdekeink összeütközése miatt. Ha tisztán látjuk, ami hozzá közelebb hozott, s ami tőle elválaszt, akkor állojalitás nélkül is rokonszenvennel, elismeréssel nézhetünk rá, Ferenc József-re, aki negyven esztendő óta koronával, törvény szerint is uralkodik fölöttünk.

S amikor az ő életének minél meszebbre nyulását kívánják: nem settenkedik mögötte egy másik gondolat? A bizonytalan jövő érzete, amelyben az ő helyét egy vallásos, csöndes családapa foglalja el, aki eddig kevés barátságot mutatott felénk? Lehet. De ebben a félelemben is Ferenc József megbecsülése van benne. Az öreg királyé, akivel pörben állottunk, akit fölvaltva bálványoztunk és

felségsértettünk, de a ki a szuverének között az uralkodói okosság, az országvezérlés dolgában a legelső. Ilyen módon a jubileumot inkább koronás kartársainak, az államfőknek kellene ünnepelni, s nem a népeknek, amelynek érdekeit az uralkodói érdekek gyakran szembe szegezték. De Ferenc Józsefben az uralkodói törekvések annyi egyenes nyíltsággal, következetességgel, szívjósággal és tagadhatatlanul jóra is vezető szándékkal párosultak, hogy lakáj-érzések nélkül, a viszonyok józan látása mellett is szeretettel, nagyrabecsüléssel, a nagy embereknek járó tisztelettel üdvözölhetik e napon a magyarok.

+

Izgalmak között.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 7.

A képviselőház ülése azzal kezdődött, hogy Vajda Sándort, a nemzetiségi képviselőt megkergették. Erről a botrányról más helyen emlékezünk meg.

Az ülés végére is érdekesség került: Werkerle Sándor miniszterelnök, egy megrendelt interpellációra válaszolva nyilatkozott azokról a kijelentésekről, amelyeket Tisza István gróf a zároszámadási bizottság tegnapi ülésén tett s a melyekben azt állította, hogy a jelenlegi kormány az övéhez hasonló eljárást követ a rendelkezési alap dolgában.

A két esemény között a vasutas törvényjavaslatokat tárgyalták, jobbra horvát szónokokkal. Mikor az első megkezdte a beszédet, az öreg Szappanos rezignáltan szolt közbe:

— Szegény Magyarország, de csuffá tettek!

Az ülés ezen részéről a következő tudósítást vesszük:

Az izgalmas jelenetek után a képviselők visszajöttek a terembe, hangosan tárgyalva a történeteket.

Iusth Gyula elnök újra megnyitotta az ülést.

Következett a vasutasügyi javaslatok tárgyalása.

Zakariás János személyes kérdésben szólalt föl és Polit Mihálynak egy tegnap elhangzott kijelentésére reflektált.

Polit Mihály tegnap parlamenti illendőségre akarta tanítani. Erre neki nem volt szüksége.

(Helyeslés.) Visszautasítja azt a hangot, amelyet Polit vele szemben használt. (Helyeslés.)

Szmrecsányi György a néppárt nevében is elfogadja a javaslatokat.

Baluc Ljuba horvátul kezd beszélni a javaslat ellen.

Szappanos István: Szegény magyar nemzet, de csuffá tettek!

Baluc Ljuba folytatja beszédét, a melynek a horvátok sűrűn tapsolnak. A pragmatikát a horvát nemzetre nézve sértőnek találja, ezért nem fogadja el.

Reöck Iván örömmel üdvözlö a javaslatokat, a melyek teljesen megnyugtatták a magyar közvéleményt. Szükségesnek tartja azonban, hogy fegyelmi ügyekben, mint teljesen független fórum, a közigazgatási bíróság ítéljen. Mind a két javaslatot általánosságban elfogadja.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után Rakovszky István foglalja el az elnöki széket.

Szünet után Gabovác Miso folytatta a beszédet fél kettőig, amikor áttért a Ház a bejelentett sürgős interpellációra. Az interpellációról és a miniszterelnök válaszáról lapunk más helyén tudósítunk.

Aradmegyei tanítók fegyelmi.

Vizsgálat egy iskolaigazgató ellen

Államosított zsidó iskola.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 7.

Tévedés azt hinni, hogy Aradvármegye összes tanerői kivétel nélkül csupán hivatásuknak élnek és minden idejük és fáradságuk a gondjaikra bízott gyermekek oktatásában merül ki. A tanítás és nevelés nehéz munkájának ellátása mellett a tanítói személyzet egy része ráér egymással és felettes tanügyi megközigazgatási hatóságaikkal háboruszkodni, perlekedni és a tanítói nemes hivatással össze nem férő hajszákba ugrani, amiből azután hosszú ideig tartó vizsgálatok, meghurcolások és fegyelmi ítélkezések lesznek. Aradmegyei közigazgatási bizottságának mai Karolyi Gyula gróf főispán elnöke alatt tartott ülését a szakelőadók jelentéseinek meghallgatása után jórészt azok a fegyelmi ügyek foglalkoztatták, amelyeknek szereplői a megyei tanítótestületből kerülnek ki.

A fegyelmi vizsgálatok elrendelésén kívül

érdekes mozanata volt az ülésnek az az elégtétel, amelyet a közigazgatási bizottság a sokáig alaptalanul meghurcolt seprősi óvónőnek nyújtott, egyhangulag kimondván, hogy az ellene való eljárásra semmi ok sincsen.

A közigazgatási bizottság üléséről az alábbi tudósítást adjuk:

(A kolumbácsi legyek pusztítása.)

A vármegye kistermében ma délelőtt 10 órakor Karolyi Gyula gróf főispán elnöke alatt a megye közigazgatási bizottsága szokásos havi ülését tartotta. Az ülés megnyitása után Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán előterjesztette a májusi közigazgatásról szóló jelentését, amelyen beszámolt a megye gazdalkodásának és a gazdasági életéről, a kolumbácsi legyek és a gyapjas lepkék pusztításairól. Mindkét csapás ellen a hatóságok és a lakosság megtettek minden lehető óvintézkedést, úgy, hogy a bajt megelőzték, mielőtt még súlyosabb és elviselhetetlen károkat okozhatott volna.

(Nagy adóösszeírás.)

Ezután Farkas Győző pénzügyigazgató mutatta be jelentését a májusi adó- és hadmentességi díjbefizetésekről, amelyek közül a múlt év első öt hónapjához viszonyítva, az idén az egyenes adókban 174.000 koronával, közvetett adókban 33000 koronával több folyt be az idén.

(Elhanyagolják a magyar tanítást.)

Varjassy Árpád tanfelügyelő jelentette, hogy május havában 111 tantermet látogatott meg. Egyben jelentette Varjassy, hogy hat görög keleti román iskolában nem találta kielégítőnek a magyar nyelvi oktatás eredményét, miért is indítványozta a közigazgatási bizottság átír az aradi román püspökhöz, hogy intézkedjék a magyar nyelv eredményesebb tanítása iránt. A tanfelügyelő közölte még, hogy Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter leiratot intézett hozzá, amelyben értesítette, hogy Radu Demeter nagyváradi görög katolikus püspököt utasította a Halmassán Tivadar gurbai román tanító elleni fegyelmi vizsgálat elrendelésére. A fegyelmi oka a magyar nyelv tanításának elhanyagolása.

Végül bejelentette Varjassy, hogy Apponyi Albert gróf leiratban közölte az ópécskai zsidó iskola államosítását. Az iskolát már a jövő tanévben átveszi a kormány és az ott jelenleg is működő tanítót előrelátnak ki fogják nevezni.

(A közegészségügy kedvező.)

Az Institoris István dr. t. főorvos által előterjesztett jelentés szerint a megye közegészségügye kielégítő és a halálozási arány 8/8 ezrelékkel alatta van az országos átlagnak.

Nachtnébel Gyula árvaszéki elnök az árvaszéki ügyforgalmáról, Kellér Izsó főmérnök az államépítészeti hivatal múlt havi működéséről

Aradi királynapok.

A holnapi ünnep révén a király áll az aktuálitás közepében. A negyvenéves jubileum alkalmából az ő életének epizódjai, a hozzá fűződő emlékek elevenednek föl, s mindenütt a királyhoz való vonatkozásokat emlegetik. Ez alkalomból csoportosítjuk azokat a napokat, amelyeket a király Aradon töltött.

Hosszu uralkodása alatt Ferenc József hatszor volt Aradon.

Ha a hosszú alkotmányos országlás idejéhez hozzá vesszük az abszolutizmust is 1849—1867-ig — közel hatvan év — sajnálatlall kell elismernünk, hogy nem valami gyakran ragyogott felénk a királyi kegy, s nem nagy matematikai tudás kell annak megállapításához, hogy Aradnak átlag tíz esztendőnként esik egy egy királylátogatás.

A legelső még az abszolutizmus legelejére esik, három évvel a szabadságharc leverése után. A császár akkor is meleg fogadtatásban részesült, de sokkal szebbek és lélekemelőbbek voltak azok az ünnepek, amelyek keretében

ben jóval később Arad apraja, nagyja ünnepelte az alkotmányos királyt.

Rövid tartózkodásra 1852-ben fordult meg legelőször a király Aradon. Mint a későbbi látogatások alkalmával is, a hadgyakorlatok vonzótták Aradmegyébe az uralkodót, aki útjában nem mulasztotta el az aradi vár s ezzel kapcsolatban Arad megtekintését.

Másodszor 1872-ben május 8-án jött Aradra. Udvari külön vonat hozta Pestről s reggel fél 8 órakor érkezett meg Lónyay miniszterelnök, Kerkapoly, Wenckheim és Tisza Kálmán miniszterek kíséretében. A pályaudvaron Dáni Ferenc, Aradváros főispánja üdvözölte, akinek néhány szíves szóval válaszolt a király. Majd az indóház előtt reá várakozó paripájára ült s mint az Alföld írja: „a hadiszemle megtartása végett a temető mellettli gyakorló-térre lova-golt, ahol a várban állomásozó két sorhadbeli és a vidékről koncentrált dseidas ezred, továbbá a honvédség részéről egy gyalog és egy lovas század és az aradi dandár szórólag osztagja három harcagban felállítva vártak a legmagasabb hadur érkezésére.”

Az utvonalba eső házakat természetesen szépen feldisznították, s a város örömmámorban uszott. Arad minden épkézláb embere a pályaudvartól a temető mellettli gyakorló-térig húzó úton helyezkedett el, hogy szemtől-szem be láthassa a királyt. A gyakorló-téren József

főherceg a törzstisztok élén fogadta az uralkodót, s csakhamar kezdetét vette a diszszemle. Mintegy huszezer ember gyönyörködött a különböző fel és elvonulásokban, amelyek után a megye diszhintóján a vármegyeházra hajtattott ő felsége.

A megyeházán Atzél Péter, Aradmegye főispánja fogadta, aki beszédje végeztével bemutatta a megye tisztviselői karát. Majd a küldöttségek fogadását következett. Legelőbb Aradváros tisztikarát fogadta, amelyet Vörös Pál polgármester és Dáni Ferenc vezetett eleje. Azután sorra következtek Bihar és Zarándmegyék, Nagyvárad és az aradi gör. ke. egyházmegyei zsinat küldöttségei. Az aradi kereskedelmi és iparkamara is kifejezte hódolatát, amelyet Wallfisch Pál tolmácsolt a felség előtt. Végül az aradi törvényszék bírait fogadta.

A kihallgatás után kocsi-ba ült a király és sorra megtekintette a harmincöt év előtti Arad nevezetességeit. Meglátogatta a megyei kórházat, a pesti uti elemi iskolát, a honvédlaktanyát, a Marosparti liceumot s végül a Maroshidon keresztül a várba hajtattott. Délután 3 órakor a megyeházban diszbed volt, a melyre hatvanan voltak hivatalosak. Az ebéd egy óra alatt véget ért s öt órakor már a tömeg viharos éljenzése között elutazott a király.

A harmadik látogatás 1874. őszén történt. Az ősei hadgyakorlatok főhadiszállásul ismét

szolgálat könnyítése terén a reformok megvalósításával szerez . . .

A megrendelt interpellációról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A képviselőház ma délután fél kettőkor megszakította a vasutaszavazatokról szóló vitát és áttért a bejelentett interpelláció előterjesztésére.

Hammersberg László kérde a miniszterelnöktől megegyezik-e a tényekkel Tisza István gróf volt miniszterelnöknek a zárszámadási bizottság előtt tett az a nyilatkozata, hogy a jelen kormány is követi azt az eljárást, amely szerint az államvasutak pénztárából bizonyos összeg a rendelkezési alapba utaltatnék át, ennek növelése céljából?

Wekerle Sándor igen sajtáságonak tartja, hogy a zárszámadási bizottság tegnapi ülésén ő reá történt hivatkozás, mert neki az az elve, hogy a maga munkájából él és másokra sohasem hivatkozik, hogy mentegesse magát. A régebbi miniszterelnökök nem tartja elmarasztalónak, hogy miért, azt majd annak idején a zárszámadási bizottság előtt ki fogja fejtani. A rendelkezési alapról már kétszer nyilatkozott. A múlt évben ő is igénybe vett az államvasutak pénztárából 50,000 koronát, amikor a sajtóügyek rendezése miatt erre szükség volt. Ezt az összeget azonban a kormány visszafizette az 1907. évi rendelkezési alapról. A visszafizetés 1907. február 26-án történt meg.

Beszélnék ezzel kapcsolatosan Méray-Horváth Károly dotációjáról is, holott ez nem függ össze a vasuti pauszálékkal. Ez a kiadás az ipari munkásvédelmi kiadások között van elszámolva. A kormány tehát a rendelkezésére álló összegeket csakis arra költi, amire föltalmazása van.

A miniszterelnök válaszát Hammersberg László és a Ház tudomásul vették.

Az interpelláció természetesen megrendelésre készült. A válasz Tisza Istvánnak szól és éle is Tisza ellen fordul. Politikai körökben nagy föltűnést keltett különösen a mód, ahogyan Wekerle a távollévő és így nem is védekezhető Tiszát aposztrófálta.

TANÜGY.

(—) Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában. Az aradi állami főreáliskolában ma fejezték be az érettségi vizsgálatokat Lakij Mátyás temesvári főreáliskolai igazgató elnöksége alatt. Az érettségi vizsgálat kiválóan sikerült: tizenhat jelentkező közül egyet sem vetettek vissza. Jelenen érettek: Eckhart István, Dömötör László, Fetter Elemér, Nesznara Odón, Kotsis Iván. Jól érettek: Fagyas Ferenc, Pichler Gusztáv, Reich Sándor. Érettek: Bohár Károly, Kánya Gyula, Márton Samu, Mittermayer Odón, Lendvay Ferenc, Röder Róbert, Somogyi Kálmán.

(—) Évzáró vizsgálatok az aradi községi iskolákban. A városi iskolaszék ma adta ki az aradi községi iskolákban megtartandó évzáró vizsgálatok sorrendjét. A polgári fiúiskolában az évzáró vizsgálatok e hó 13-ikán kezdődnek meg és 25-ikén fejeződnek be. A polgári leányiskola vizsgái 12-ikétől 27-ikéig tartanak. A többi községi elemi iskolákban az évzáró vizsgálatokat 20-ikától 26-ikáig bezárólag tartják meg. A városi iskolaszék mindegyik vizsgára biztosokul iskolaszéki tagokat küldött ki.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egyesületének aradi fiókja folyó hó 8-án szombaton esti nyolc órakor a Ferenc-tér 6. szám alatti hivatalos helyiségben rendkívüli választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagokat ezúton hívja meg Georgiades József alelnök,

Vajdát kikergették a házból.

Viharos jelenetek a képviselőházban. — Vajda Sándort megakarták pofozni. — Dulakodó képviselők. — „Hazaáruló gazember.” — Vajda elmenekült. — Afférek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 7.

Vajda-Vojvod Sándor, a nemzetiségi képviselő, aki a népoktatási törvény vitája alatt magyar gyalázó verseket csempészett a képviselőházi naplójába, ma megjelent a Házban. Készen kívül arra számított, hogy a csunya vétség, a melyeket a nemzetiségi képviselők is elítéltek, elévült és nem kell mitől tartania. A Házban azonban Vajda Sándor visszatérte olyan viharos, izgalmas jeleneteket okozott, a melyeknek rég volt tanuja a parlament. A függetlenségi párt tagjai hevesen megrohanták Vajdát, s kevésbé mult, hogy nem inzultáltak. A botrányos jeleneteknek csak az vetett véget, hogy Vajda a szó szoros értelmében elmenekült a Házból.

Az izgalmas jelenetekről a következő távirati tudósítást vesszük:

Vajda bejön a Házba.

Körülbelül háromnegyed tíz órakor — alig volt akkor még husz ember a Házban — különös csapat vonult végig a folyosón. A baloldali szárnyas ajtón jöttek fel és sietve az ülésterem felé haladtak. Még nem értek be, amikor nagyvázsonyi Horváth József képviselő észrevette őket.

— Nézzétek! — kiáltotta el. Itt van ez a hazaáruló gazember! Vajda bejött a Házba!

Csakugyan, vagy tíz nemzetiségi képviselő kíséretében Vajda Sándor kéthónapi távollét után bejött a képviselőházba. A Házban levő képviselők Horváth Józseffel az élükön mind utána nyomultak. A karzatokon még kevés közönség volt, de ez ijedt csodálkozással látta, hogy idebenn szokatlan események készülnek.

Az ülés még nem nyílt meg. Wekerle azonban már szintén benn volt a teremben. Mikor megpillantotta Vajdát, odasietett hozzá, kezét fogott vele s hevesen gesztikulálva beszélt neki valamit. Vajda a miniszterelnöknek vállat vonva felelgetett. A körülötte állók csak ennyit hallottak:

— Nem tehetek róla . . . Én megkövettem a Házat s jogom van bejönni.

Néhány percig csönd is volt. Egyszerre nagyvázsonyi Horváth József, aki a függetlenségi padosor bal szárnyán volt, éles hangon oda kiáltotta Vajdának:

— Mégis arcátlanság, hogy egy hazaáruló gazember idetolakodik!

Egy pillanatig hallgatott, azután felugrott a helyéből s minden izében reszketve, fölemelt ököllel süvítette:

— Takarodj ki! Pusztulj, mert kipofozunk! Ne alacsonyítsd le a Ház tekintélyét.

Vajda mellett Vlád Aurél és Suciú János nemzetiségi képviselők ültek. Vlád edakiáltotta Horváthnak:

— Hát gyere csak ide!

Horváth felugrott a helyéből s feléjük sietett, Suciú ekkor elébe állott s kőre hangon így szólt hozzá:

— Kérlek, őrizd meg a Ház tekintélyét!

— Ne beszélj itt a Ház méltóságáról! — válaszolta Horváth. — A mig ez a gazember itt van, addig a Ház méltósága ugys be van szennyezve.

Aztán halálisan elsápadva hozzátette:

— Nem, barátom, akármi történik is, inkább agyonlövöm magamat azután, de felpofozom, kiverem innen!

„Ne tartsunk ülést!”

Valahogy mégis lecsillapították a fölzgatótt embert. Hentaller Lajos és Petrogalli Oszkár ugyan még kiabáltak izgatott hangon, de Justh Gyula elnök bejött és megnyitotta az ülést. Elég csendben megnyitotta a tanácskozást. Az elnöki előterjesztések után felállott napirend előtt Eitner Zsigmond s ezeket mondta:

— Sajnos, a házszabályok nem intézkednek a mostani esetről. Ennek dacára képtelenségnek tartom, hogy amíg ilyen hazaáruló gazember van itt a teremben, tandcskozzunk.

Az elnök itt csöngetett:

— Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ne használjon ilyen imparlamentáris kifejezéseket.

Eitner Zsigmond: Bocsánatot kérek, ha a Ház tekintélyét ezzel megsértettem, de nem bírok uralkodni az izgatottságomon. Tisztelettel indítványozom, amíg ez az ember a Házban van, ne tartsunk ülést.

Zugó helyeslés követte ezeket a szavakat. Eitner után Rátkay László állott fel szólásra:

— Minden képviselőnek — mondta — a mandátum jogot ad ahhoz, hogy résztvegyen a tanácskozásokon. Vannak azonban magasabb erkölcsi kötelességek is, melyeknek megszegése nem maradhat megtorlatlanul. Ezeket sértette meg súlyosan Vajda Sándor. Ennélfogva hozzájárul Eitner indítványához.

Ekkor már óriási volt az izgalom. Kossuth és Saterényi szintén bejöttek a terembe s csillapítani próbálták az embereket. Kossuth Ferenc felállott s egy nemzetközi szerződés becikkelyezéséről terjesztett be törvényjavaslatot. Vele egyszerre Polit Mihály is szólásra állott fel:

— Mit akar?! — riváltak feléje. Pusztuljon maga is!

— Vizet az öregnek!

— Minden nemzetiségit ki kell verni!

Dulakodó képviselők.

Polit ijedten leült. A következő pillanatban megint megkezdődött a zajos forrongás.

— Addig nem tandcskozzunk — kiáltotta Hentaller — mig ez a gazember itt van!

Erre az egész függetlenségi párt megmozdult.

Somogyi Aladár volt az első, aki felkelt a helyéből és Vajdához ment:

— Gazember, — kiáltotta — pusztulj ki innen!

Eitner Zsigmond nyomon követte:

— Mars ki! — kiáltotta — mert kirugunk.

Markos Gyula a padokon keresztül ugrált ülése emelt kézzel Vajda felé. Borzasztó tumultus támadt, amelyben az elnök feifüggesztette az ülést.

Innen azután gyorsan lejátszódott az egész história. A függetlenségi képviselők nekitámadtak Vajdának, akit Maniu Gyula és Suciú János vettek körül. Somogyi a jobb karjával feléje vágott, de Suciú megkapta a kezét. Pillanatig úgy látszott, hogy már dulakodnak.

Vajdát kikergetik.

Vajda ekkor felkelt a helyéből s hátrálni kezdett az ajtó felé. Tímadoi utána. Eitner elérte a jobbközépen levő ajtónál. A felindulástól rikácsoló hangon kiáltotta neki oda:

— *Orcátlan hazadul!* Hogy mertél ide-tolakodni.

Vajda krétafehéren válaszolt neki:

— *Nem értem az egészet!* Én megkövettem a Házat s ezzel az ügy befejeződött.

Ez még jobban felháborította az embereket. Itt azután föltétlenül kitor a verekedés, ha Ráth Endre, akinek ezen a téren már van gyakorlata, közbe nem lép. Odaugrott Vajdához s rekedten ráírvallt:

— Takarodj ki a Házból!

Azzal karonfogta s Dobrovits Milán, Leszkay Gyula, Markos Gyula képviselőkkel és a nemzetiségi képviselőkkel együtt elkísérte a jobboldali folyosón végig a háznagyi hivatal ajtajáig. Itt Vajda Vladdal és Suciával kiment, Leszkay pedig kitárt karokkal a nagy üvegajtó elé állt:

— Senki ne kövesse! — mondta. Ne üldözzétek! Csak a Házból akartuk eltávolítani, az utcán hadd meneküljön bántatlanul.

Suciu János afférje.

Vajda, halottsárgán le is ment bántás nélkül a kapuig, ahol Vladdal egy kétfogatu kosiba ült. Ebben a pillanatban érkezett a Házba Nagy György s még meglátta a kapuban a futó vadat. Pillanatig megállt, utána akart iramodni, de aztán megállt:

— Ilyenkor nem lehetek itt! — mondta panaszosan.

Vajda távozása után példátlan izgalomban pertraktáltak a folyosón a képviselők a történeteket. Somogyi Aladár provokáltatta Suciut Hentaller Lajossal és Horváth Gyulával, mert a tumultusban mellén ragadta. Suciu János kijelentette a segédeknek, hogy esze ágában sem volt ezzel sérteni Somogyit s csak a nagy botránytól akarta megóvni őt is, a Házat is. Ezzel az ügy elintéződött.

Teljes érdektelenség közben indult meg azután a teremben a vasutas javaslatok tárgyalása.

A nemzetiségi klub elnöke nyilatkozik

Egy újságíró beszélt Mihályi Tivadarral, a nemzetiségi klub elnökével, aki a következőket mondta:

Délután tanácskozni fogunk, hogy miféle állást foglaljunk a történetekkel szemben. Fontolóra vesszük, hogy ne mondjunk-e le valamennyien a mandátumról, mert velünk is — különösen azokkal, akik nem bírják tökéletesen a magyar nyelvet — megeshetik, hogy elszólja magát valamelyikünk és kész az örökös hajsza. Ilyen körülmények között lehetetlen köteleességünket teljesítenünk. A művelt Európa ítéletére bízom, hogy Vajda botlásáért nem adott-e annak idején teljes elégtételt és méltó-e a magyar parlamenthez egy szerencsétlen ember ellen ilyen véres hajszát folytatni?

Nagy György bejelentette Justh Gyula elnöknek, hogy Vlád Aurél a folyosón kijelentette, hogy hétfőn mind a 25 nemzetiségi képviselő revolverrel felfegyverkezve bejön a Házba és mindenkit lelő, aki utjokban áll. Justh küldött Vlád után, hogy tudakolja ennek igaz voltát, de Vlád már nem volt a Házban.

Vajda Sándor nyilatkozata.

Vajda Sándor a képviselőházból egyenesen Királyi Pál-utcai lakására hajtatott, ahol kisvártatva megjelentek az összes képviselők.

Egy hírlapíró előtt Vajda a következő nemzetiségi nyilatkozatot tette:

— Két hónapja tervezem már, hogy bemegyek a Házba, de mindig elodáztam, még pedig első sorban azért, mert a feleségem súlyos beteg volt és nem akartam izgalmaknak kiténni. Ma sem mondtam meg neki, hogy a Házba megyek. Én sohasem izgattam a magyar nemzet ellen és eszem ágában sem volt a magyarokat megérteni. Azt az emlékeztetést két költeményt azzal a kommentálással olvastam föl, hogy mivé fajulhat a nemzetiségi gyűlölsége a magyarok iránt és elrettentő példaul emlegettem a két verset, amelyeknek tartalmával sohasem azonosítottam magam, amint az a képviselőházi naplóban megtekinthető beszédemből kitűnt.

Az alulról jövő presszió és képviselőtársaim határozata késztetett arra, hogy kerülete-met a parlamentben ismét képviseljem. Be akartam már akkor jönni, amikor Andrássy Gyula gróf válaszolt nekem, majd Hodzsa Milán beszédet mondott. De akkor azzal beszéltek le, hogy ne zavarjam a jubileumi hangulatot. Ez a jubileumi hangulat azonban eltarthat sokáig és végre is úgy határoztunk, hogy bemegyek a Házba. Nem vétettem semmit, de ha vétettem volna is, bocsánatot kértem és teljes joggal hihettem, hogy nem leszek semmi inzultusnak kitéve. Csalódtam. A Kossuth-párt — hangsúlyozom, kizárólag a Kossuth-párt — falanxa nekem támadt, néhány százan hat ellen és kituszkoltak. *Furcsa és vészedelemes precedens* ez. Nem lesz mindig 48-as többség. Jöhet egy más párt uralomra, amely ugyanugy fogja respektálni a képviselők jogát.

Tetteleges inzultus nem ért. Én magam távoztam és hazajöttem. Idekövetek a barátaim. Délután pártértekezletet fogunk tartani, amelyen megbeszéljük követendő eljárásunkat. A mit pártom határozni fog, annak én alávetem magam. A párt nemcsak az egyént látja bennem megsértve, hanem az egész pártot. *Ma nekem, holnap neked.*

A nemzetiségi párt.

A nemzetiségi képviselők ma délből tanácskozássra gyűltek össze a pártkörben, hogy megbeszéljék további magatartásukat. Tekintettel arra, hogy a pártnak sok tagja a vidéken tartózkodik és a tárgy fontossága az összes párttagok jelenlétét teszi szükségessé, az értekezletet hivatalosan *nem tartották meg*, hanem hétfőre halasztották. A távollevő képviselőket sürgőnyileg a fővárosba hívták. Még nem tudni, hogy a nemzetiségi képviselők milyen álláspontot fognak elfoglalni, de beszélnek, hogy *lemondanak mandátumaikról*.

Azzal a híreszteléssel szemben, hogy Vajda Sándor azért jött ma a Házba, hogy megzavarja a jubileumi ünnepséget, a nemzetiségi képviselők hangoztatták, hogy ez a hír teljesen alaptalan. Vajda nem jött el arra az ülésre, amelyen a jubileumi törvényt tárgyalták, még pedig azért, mert nem akarta a javaslat tárgyalásába a legkisebb disszonanciát belevinni, noha akkora botrányra nem lehetett elkészülve, mint amilyen a mai volt. Ma azért jött a Házba, mert éppen ma van két hónapja, hogy a botlást elkövette és azt hihette, hogy két hónap alatt elmúlt a koalíció haragja.

Wekerle és Vajda

A félhivatalos M. T. I. a következőket jelent:

A mai Vajda-afférrel kapcsolatban egy Vajda Sándorral folytatott beszélgetés alkalmával több ízben történtek hivatkozások Wekerle Sándorra. Ezek a valóságnak nem felelnek meg.

Igy valótlan az, hogy Wekerle Sándor kijelentette volna, hogy az ügyet a *minisztertanács elé viszi*, ami ellen Mihályi Tivadar tiltakozott volna. Eppen olyan valótlan, mintha Wekerle kijelentette volna, hogy a Vajda-ügyet elintézték tartja. Ellenkezőleg, Mihályi Tivadar mondta ezt és Wekerle jelentette ki, hogy ha huszszor is elintézték tartják, úgy *őszig ne feszegezzék a dolgot*. Az őszi terminust is a miniszterelnök a román nemzetiségi képviselők után emlegette, mert Justh közölte Wekerlével, hogy ő javasolta a nemzetiségi képviselőknek, miszerint őszig ne hozzák napirendre az ügyet. Valótlan az is, hogy a miniszterelnök kezét fogott Vajda Sándorral. Amikor Wekerle meglátta, odament hozzá és azt mondta neki, hogy joga van itt lenni, de arra kéri, hogy hagyja el a Házat. Ugyanakkor kifejtette Wekerle Mihályinak, akivel valóban kezét fogott, hogy ha ők a Vajda-ügyet erőszakolni akarják, úgy céljuk csak az ünneprontása lehet. Amikor a nemzetiségi képviselők azt mondták, hogy párthatározatuk van Vajdával együtt ottmaradni, a miniszterelnök azt felelte, hogy céljuk botrány rendezése és otthagya őket.

Bécsi gratuláció.

Ma éjjel Vajda Sándor a következő sürgőnyt kapta Bécsből:

Az ázsiai vandalizmus az egész civilizált világot utálattal töltötte el. Büszkék vagyunk a te méltóságos eljárásodra, szíveink és gondolataink nálad vannak. Üdvözlünk és kérünk, hogy továbbra is a szabadság szent ügyéért küzdj.

A Bécsben élő román bizottság.

Vajda most a fővárosban marad és bevárja a nemzetiségi klub hétfői ülésének határozatát.

Hátha anarkisták?**A budapesti rendőrség lázban.****Letartóztatott franciák.**

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 7.

A fővárosok rendőreinek kötelességei közé tartozik, hogy az uralkodók életére vigyázzanak. Miután a király az utóbbi időben nagy ritkán jött Budapestre, egyéb uralkodók pedig nem igen tisztelik meg a magyar fővárost, a budapesti rendőrségnek nem igen volt alkalma, hogy ebben a hivatásban gyakorolja magát. A tapasztalatlanság pedig humoros és föltűnőbb blamálo módon boszulta meg magát. A rendőrök, anarkista-kutató lázban mindeok nélkül letartóztatottak egy francia házaspár, amelynek ezután aligha lesz kedve Budapestre jönni.

A nagy esetről a következőket táviratozt a fővárosi tudósítónk:

Abból az alkalomból, hogy a király Budapestre érkezett, a főváros egész területén raziát tartott a rendőrség. Ilyenkor végig járja a gyanus lebujokat, garni szállodákat, s mindenkit, a ki szállását és tisztességes foglalkozását igazolni nem tudja, a kerületi kapitányságra kísérik. Ma délelőtt a *udrosliget* területén tartottak raziát, a melynek sűrű bokrai alatt már nem egyszer jó fogást csinált a rendőrség.

Hogy mennyire veszélyes az ilyen raziánál a tulbuzgóság, világosan bizonyítja a mai eset. A reggeli razzia alkalmával a Stefán uton a rendőrök megállítottak egy francia házaspárt, akik a Gerbeaudfelé igyekeztek, a reggelizni szándékoztak. Bár az idegenek

kevésbé sem viselkedhettek gyanusan, azonnal faggatni kezdték őket, hogy mi a nevük és hogy hol laknak?

A házaspár, amely egy szót sem értett a hozzá intézett kérdésekből, franciául iparkodott igazolni magát, amiből a rend éber őrei természetesen egy kukkot sem értettek. Mikor a franciák látták, hogy anyanyelvükkel nem boldogulnak, olaszul, majd angolul kezdték beszélni, de vesztőkre, mert az egyik rendőr leterkoltta őket.

— Csak semmi tolvajnyelv! Előre!

S nem éppen a legszeretettelőbban karon ragadták az idegeneket s bekísérték a VI. kerületi kapitányságra. A fővárosi rendőrség nagyobb dicsőségére itt azután kiderült minden. A bekísért uriembernek sikerült megértetni, hogy ő előkelő francia ember, ismert közgazdasági író, aki a magyar viszonyok tanulmányozása céljából jött Budapestre. Állításait igazolta, s miután az is kiderült, hogy tényleg az általa említett Hungária szállóban lakik, a kerületi kapitány nagy bocsánat kérések közepette szabadon bocsátotta a kellemetlen helyzetbe került házaspárt.

A franciák jó képet vágtak a különös esethez, de a véleményök bizonyára örökre meglesz Budapest közbiztonsági állapotairól.

A tulbuzgóság különben ma egyéb kellemetlenségbe is sodorta a rendőrséget. A városi razzia alkalmával elfogták a Kis-Színház egyik színészét és egy diszitőjét, akik hiába magyarázták kiletőket, mit sem használt. A tévedés szintén csak a kapitányságon derült ki, ahol ma úgy látszik ki sem fogtak a folytonos sajnálkozásból és bocsánatkérésből.

A koronázás napjai Aradon.

A nagymise és az ökörsütés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 7.

Abban az ünnepi lázban, amely negyven esztendő előtt, a koronázás napjaiban az egész országot megülte, Aradon se maradtak érzéketlenek az emberek. Tizenhét éve volt akkor a tragédiának, amelynek áldozatai a szabadságot védő tábornokok voltak; s e tizenhét éves gyászt egyszerre megszüntette a helyreállított alkotmány, amelynek betetőzése a június 8-án megtartott koronázás volt.

Hogy Aradról milyen sokan vettek részt a koronázáson, mutatja, hogy Aradról a koronázási napot megelőző napokon külön vonatok mentek Budapestre. A koronázásra utazók nagy sokaságáról az *Alföld* akkori száma ezt írta:

* *A tegnap esti* rendkívüli vonattal több száz egyén ment már Aradról Pestre a koronázási ünnepélyre és a többi vonatokkal is még sokan készülnek. Magyarország élete e napok alatt Pesten összpontosul.

Az ünnepen résztvevők között volt *Atzél* Péter is, később Aradnak polgármestere, majd főispánja.

Azonban Aradon is ünnepre készültek. Napokkal előbb megalakult a június 8-án rendezendő népi ünnep rendező bizottsága. Az elnöke *Makay* Agoston volt; a tagjai közül életben vannak még: *Dániel* Kálmán, *Robitzek* Agoston, *Szalay* Antal, *Institör* Kálmán, *Lukácsy* Miklós, *Nachtnébel* Odón és *Ottubay* Károly.

A koronázás előestéjén a város ki volt világítva, s fellobogózva. Jellemző az akkori újság-közléseknek ez a pár sora: "... különösen jól esett szemünknek ezuttal a megye és városházán Magyarország nemzeti-színű zászlót s nem tizenhét éves szokás módjára a megtarkább színvegyületű lobogókat feltűzve látni."

A koronázás napján, amely akkor is szombatra esett, Aradon reggel öt órakor százegy mozsárlövés hirdette a nemzeti ünnepet. Kilenc órakor a hatóságok és testületek vezetői, a céhek és az Aradon állomásozó *Sokcserecs* gyalogezred egy százada a régi szentháromság-szobor elé vonultak, ahol díszes sátor volt. E sátorban *Sujánszky* Eusztách minorita lelkész (aki különben az aradi vértanúk egyik gyónató atyja volt) misét szolgáltatott. Festői része volt az ünnepi misének harminckét, fekete magyar ruhába öltözött, kardos gimnazista csoportja. A többi templomokban szintén istentisztelet volt.

Délután meg volt a népi ünnep, a hagyományos *ökörsütés*. Az ökörsütés a várakozásokat egyáltalán nem felejtette ki. Az egész terjedelmében megsütött ökör félig nyers, félig füstölt állapotban került fogyasztásra; amellel — panaszkodtak, — csak néhány protezsált városi hajdu és mézárólegényen kívül a nép alig jutott hozzá. Ugyanigy történt az ingyen borral is.

Rossz hatást tett, hogy az aradi vár egyáltalán nem ünnepelt. Se zászló nem volt látható, se mise; mégcsak a szolgálat alól való szabadság se jutott a katonáknak.

A mikor az ünnep mámore, hangulata oszlott, a fölszabadult lelkek első gondolata: az aradi vértanúk szobra volt. Június 8-án volt a koronázás, és június 15-én már megjelent *„Magyarország hű fia és leánzához“* a felhívás, hogy a *vértanúk emlékének szobrát állítsanak*. A felhívás azt tervezte, hogy a szobrót 1868. március 15-én, vagy az amnesztia évfordulóján, június 11-én, vagy október 6-án leplezzék le. Egy kissé tovább tartott. A mint tudvalevő, a vértanúk-szobrát csak huszonhárom évvel később leplezték le...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A csikós, népszínmű. Este: A vig özvegy, operetta.
Hétfő: János vitéz, operetta. (Zóna előadás.)
Kedd: Déryné ifjasszony, színmű.

* Színházi hírek. Még csak vasárnap délután veszi kezdetét a nyári szezon, máris több előkészületről tehetünk jelentést. Gyors egymásutánban három újdonság kerül színre, melyekre már szombattól kezdve készül a társulat személyzete. A táncos regiment lesz az első bemutató, ezt követi a Fogun és vagy június végén vagy pedig július első napjában kerül bemutatásra Kaszab Géza és Horovitz Gusztáv énekes boházata, *A vig szalmazvegyek*, melyhez Stroke Henrik ötletes bájos zenét írt. Itt említjük meg, hogy Kaszab és Horovitz darabja iránt máris több vidéki színházgázgató érdeklődött és még július hónapban több városban kerül bemutatásra.

* A kis csodaénekes Aradon. *Mirsky* Mózes, a tizenkétéves csodaénekes, tegnap Aradra érkezett s a napokban a Fehér Keresztben hangversenyt rendez. Ennek a kis csodafiúnak, aki diadalmasan járja be Európa nagyobb városait, oly csodálatos a hangja, szép az előadása és brilláns a technikája, hogy a legkiválóbb ének-művészekével is vetekedik. Aradon, ahol a minap vendégszerepelt apró olasz opera énekesek annyira felkeltették az érdeklődést az e fajta kis művészek iránt, bizonyára nagy érdeklődéssel fogadják az európai hírnévre szert tett *Mirsky*t is. A kis orosz, mielőtt hangversenyen fellépne, holnap délelőtt 11 órakor a zsinagógában tartandó istentiszteleten részt vesz s a kóruson zsidó egyházi dalokat fog énekelni.

* **Legendák és mesék.** A feminizmus egyik jelenségének számíthatjuk a mind gyakrabban jelentkező nő-írókat, akik általában még az enyhébb elbírálásra tarthatnak számot. A magyar írók közül az utóbbi években néhánynak sikerült izmosabb tehetséggel, nagyobb koncepcióval a szürkeségből kiemelkedve nevet aranyakat szerezni. Az igazán kivételek közé számíthatjuk *Prepeliczay* Eleődnet, aki *Legendák és mesék* című könyvével most lépett a nyilvánosság elé. Külfönböző lapokban megjelent tárcacikkeit gyűjtötte össze a temesvári író egy kötetben. Hangulat, szín és eredetiség jellemzi ennek a kötetnek tartalmát. Sok a miszticizmus, de érdekes formába önti mondanivalóit. Nyelvezete színes és kifejezéseiben gazdag. Nem közönséges tehetség, aki ha bizonyos modorosságtól, különösen a nálunk szokatlan és idegenszerű keresettségétől és miszticizmustól eltér, még értékes munkákkal szaporítja a magyar irodalmat. A könyv ára 2 korona és kapható minden könyvkereskedésben. H. G.

Negyven év előtt.

A koronázás.

Június 8. története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 7.

Negyven esztendő: hosszú idő. Az emberek fele kivész az alatt, a másik felének hűtlen lesz a memoriája. A negyven esztendő előtt tartott koronázásnak vannak élő tanúi, de az emlékei mégis elmosódtak a koronázási ünnepségeknek, amelyek dísz és pompája Európaszerte föltűnést keltett.

Az alábbiakban a koronázás rövid történetét foglaljuk össze.

(A koronázási menet.)

Az 1867-iki koronázás, amely a korona és nemzet között létrejött kiegyezés betetőzése volt, nagy lelkesedés és leirnatatlan pompával ment végbe az ország fővárosában. Június 8-án reggel négy órakor 21 ágyulövés hirdette, hogy az ünnepélyt megtartják. A képviselőház tagjai reggel öt órakor gyülekeztek a Sándor-utcai régi parlamentben, ahonnan fogatokat a budai várba hajtottak. Gyönyörű látvány volt a megyei bandériumok és főrendek felvonulása a királyi palotába.

Reggel hat óra előtt a papság díszmenetben a templom főajtaja elé vonult, hogy a királyi pár fogadtatására megtegye az előkészületeket. Ekkor jelent meg *Rudolf* trónörökös és *Gizella* főhercegnő a számukra készített emelvényen. Kevés vártatva a kívül összesereglett nép éljenkiáltásai és dobpergés jelezték a felségek érkezését, akiket a hercegprimás fogadott a templom főbejárata előtt. Ezután a sekrestyébe vezette a királyi párt, ahol a koronaőrök, zászlósok és az országgyűlés megbízottai várták a koronával és a királyi jelvényekkel.

Nemsokára megindult a díszes menet. Elöl az udvaroncok, apródok, tisztek és kamarások mentek, utánuk a főnemesség, majd a magyar minisztérium következett a menetben. Azután jöttek a különböző rendek keresztesei és lovagjai, majd az ország zászlóvivői. A menetben ezután Magyarország heroldja következett fehér botjával és nyomában két koronaőr. Most következtek a koronázási jelvények vivői: a keresztrel a főkamrás, Szent István kardjával a főpohárnok, a „pax“-szal a tárnokmester, az arany almával a horvát bán, a királyi pálcával az országbíró. A menetet *Andrássy* Gyula gróf miniszterelnök zárta be a szent koronával.

(A koronázás.)

Végre a magyar főudvarmesterrel élükön a főhercegek jöttek. Ezután a király következett. Előtte jobbról egy főpap az apostoli keresztet, balról a főlovaszmester kivont kardot vitt. A felség mellett két felől a koronázásnál celebráló két főpap, köztük *Bonnas* Sándor csanádi püspök és a testőrségi kapitányok halad-

lak. A királyt főbűd egéd követte. E csaportozar után a királyné jött. Fejét házi korona díszítette. A királynét fődvármestere vezette, két oldalról két főpap kísérte, gazdag ruhája uszályát a fődvármesternő vitte. Ezután az országbíró neje és két palotahölgy következett.

A koronázás az előírt formások között ment végbe. A király fejére *Simor* János esztergomi érsek és *Andrássy* gróf miniszterelnök helyezték a koronát. *Andrássy* ezután *Éljen a király* kiáltással adta tudtára a templomban összegyűlteknél, hogy a koronázás megtörtént. A királynét a hercegprímás koronázta meg s a koronát nem a fejére tette, hanem csak a vállát érintette meg vele. A templomi szertartás, amely alatt *Liszt* Ferenc miséjét adták elő, körülbelül délelőtt tíz órakor befejeződött.

(Lovag-avatás.)

A koronázási templomból a király az ünnepélyes kísérettel a Szent-János templomba vonult, ahol az aransarkantus vitézeket avatták fel. A király a templomban felállított trónra lépett, felkötötte Szent István kardját, kihúzta hüvelyéből és ezzel megkezdődött az aransarkantus vitézek felavatása. A neveket *Majláth* György országbíró és *Festetics* György gróf miniszter kiáltották. A felavatandók a trón elé léptek és itt a király előtt leterdéltek, aki a karddal háromszor megérintette jobb vállukat. Sarkantus vitézek lettek: *Almássy* Vince, *Apor* Géza báró, *Bánffy* György gróf, *Eszterházy* András gróf, *Frideczky* Timoteus és *Kardos* Kálmán országgyűlési képviselők, *Huszár* Ágoston, *Latinovits* Albin, *Lazanski* Sándor gróf, *Mednyánszky* Dénes gróf, *Melczér* István személynök, *Nakó* Kálmán gróf, *Németh* János földbirtokos, *Nyáry* Jenő báró, *Pejacsevics* Gábor gróf, *Reviczky* Sándor, *Semsey* Lajos, *Szapáry* István gróf, *Szítányi* Bernát országgyűlési képviselő, *Teichy* Sándor gróf, *Torkos* László miniszteri titkar, *Victorisz* János országgyűlési képviselő és *Vojnics* Jakab földbirtokos.

(A kardvágás.)

A lovaggá avatás végeztével a király a sekrestyébe vonult, ahol néhány percig időzött. Innen kilépve lóra ült és megkezdődött a koronázási díszmenet. Tizenegy óra volt, amikor a menet az é-külső színhelyére érkezett. A király leszállt a lóról és az emelvényre lépett. Előtte a keresztet vivő *Lipovniczky* püspök ment, majd *Zichy* Ödön gróf helyettes főlovas mester a kivont karddal, *Czirák* gróf főkamrás, a hercegprímás, a kalocsai érsek, *Andrássy* Gyula gróf és a miniszterek. A király a koronával fejen, Szent István palástjában a jobb keze három ujját felemelte, baljában az arany fészületet tartotta és a hercegprímás előlvasása után hangosan elmondta az esküt.

Az eskü után a király a Lánchid előtti királydombhoz vonult, felvágatott arra és a szazezereyi nép éljenhívása között megtette a négy kardvágást Szent Antal kardjával. Ez után a király elvonultatatta maga előtt a bandériumokat, majd a menet visszavonult Budára.

(Udvari ebéd.)

Délután félkettőkor a királyi palotában udvari ebéd volt. A királyné kíséretében a következő tizenkét palotahölgy volt: gróf *Andrássy* Manóné, *Apponyi* Zsófia grófnő, *Czirák* grófnő, báró *Eotvos* Jozsefné, gróf *Erdődy* Ferencné, gróf *Festetics* Györgyne, gróf *Károlyi* Edéné, *Majláth* grófnő, *Szapáry* Maria grófnő, *Sennyey* báróné, *Wenkheim* Maria báróné és *Zichy* Livia grófnő.

Az ebéd utáni kézmosásnál *Wenkheim* Viktor báró a királynak, *Wenkheim* Rudolf báró pedig a királyné kezére öntött vizet, *Andrássy* Gyula gróf pedig a törülközőt nyújtotta át a feleségnek. A hercegprímás ezután imát mondott és a királyi pár visszavonult lakosztályába. Az ünnepély a koronázási jelvényeknek a koronázási templomba való ünnepélyes vitelével ért véget.

Az ünnepségek alatt *Dedk* Ferenc az Angol királynő-beli szerény lakásán maradt és nem mutatkozott a nyilvánosság előtt...

Egy darabont-installáció.

A jelenvolt sajtópöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 7.

Emlékeztetben vannak még azok a főispáni installációk, melyek a törvénytelen kormány idejében estek meg több helyütt. Nagy volt a ribillió Zemplénmegyében is, ahol gróf *Pallavicini* Alfrédet, egy fiatal katonatisztet ültettek a főispáni székbe s a beiktatási ünnepen a megyei urak közül *Wohlmann* Kázmér nagybirtokos jelent meg. *Wohlmann* virilistajogon volt a törvényhatóság tagja s mert a származása után nem is magyar ember, nagy volt ellene a felzudulás.

Az installációról annak idején, 1905. november 25-én bő tudósítást hozott a „*Magyar Hírlap*” kiküldött munkatársa, *Faragó* Jenő tollából. *Faragó* leutazott volt Sátoraljaúj helybe s ami információt kapott a helybeli uraktól, megtelefonálta lapjának. Ezen a réven került bele aztán a tudósításába, hogy *Wohlmann*, aki ma 16 községnek az ura, valaha cirkuszlovass volt s hogy a multján több fekete pont sötétlik. Így például, hogy évek előtt becsapta XXIV. *Reuss* herceget s a bitelezőit is, akik elől a nagy birtokait átiratta a felesége nevére. Azután gróf *Andrássy* Géza vadorzáson is érte volna.

Wohlmann utóbb sajtópört indított, melynek tárgyalását mára tűzte ki a budapesti törvényszék, mint sajtóbíróság *Makucz* dr. bíró elnöklésével. A tárgyalás megkezdése előtt *Faragó* Jenő, a vád aia fogott hírlapíró szólasra jelentkezett.

Elnök: Nyilatkozni kíván?

— El akarom mondani, mint készült inkriminált tudósításom.

— Ön, nemde, jelen volt a szóban forgó installáción?

— Odautaztam s a közgyűlés után hoztam jött *Buza* Barna képviselő, hogy *Andrássy* Géza gróf beszélni kíván velem, látogassam tehát meg. Azt feleltem, ha akar valamit tőlem, jöjjön a gróf hozzám. Utóbb értesemre esett, hogy a varmegye urai értekezletet tartanak s ide már, újságírói kötelességemnél fogva, elmentem. Ott találtam *Andrássy* Géza és *Hadik* Béla grófokat, *Moskovitz* Géza nagybirtokost, *Vécsey* Antal barát, *Szirmay* István dr. varmegyei főügyes és másokat. Ezekről az uraktól kaptam aztán *Wohlmann*ra vonatkozó információimat, melyeket én a távbeszélőn tüstént leadtam a „*Magyar Hírlap*”-nak. Rögtön rá úgy éreztem, hogy mégis utána kellett volna járnom a dolognak, de megnyugtattak. Meg a vonatnál is hangsúlyozta *Szirmay* dr., hogy nem kell sajtópörtől félnem, mert az adatok mind igazak s erőtük szükség esetén ok fognak helyt állania. Ezt mondták s amint keresem a vizsgálat során megtörtént a kihallgatásuk, vagy nem tudtak, vagy nem akartak bizonyítani. Mivel pedig nekem más bizonyító eszközeim nincsenek: levonom a konzekvenciát és a panaszostól bocsánatot kérek, megjegyezve, hogy hajlandó vagyok a költségeket is viselni.

Wohlmann jogi képviselője, dr. *Rusznay* Samu kijelenti, hogy ezzel az elégtétellel beéri s a vadat visszavonja. Maga a panaszos csak annyit jegyez meg, hogy az ügy illetlen rendezése ellen nincs szava.

Elnök: Megkérdem még a tanuként megjelent dr. *Szirmay* ügyész urat, főlészámítja-e a költségeit?

— Ismerem ugyan a perrendtartást, mégis kell néhány szót szólnom. Engem meghívtak tanúnak s most, ahelyett, hogy kihallgattak vol-

na s a választ nem adtam, szót is kellett hallanom...

— A tanu ur erről nem beszélhet, csak a költségeiről kérdeztem.

— Költségeket nem számítok fel.

Ezzel be is fejezték a tárgyalást s a törvényszék, visszavonulván a panasz, a további eljárást megszüntette.

MULATSÁGOK.

(=) A Fehér Kereszt-egylet parkünnepélye. A jubileumi ünnepségek keretében méltóan illeszkedik a Fehér Kereszt egyesületünnepélye, amelyet június kilencedikén tartanak meg a Baross-parkban. Az ünnepély rendkívül eredeti programját már összeállította a rendezőség, amely ezután is fölkéri a pezsgő- és sorsjegy-árusításban résztvevő hölgyeket, hogy délután fél öt órakor a pezsgősátorban megjelenni szíveskedjenek.

Az ipari szeszgyárakért.

Polgármesterek értekezlete.

Memorandum a kormányhoz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 7.

Ma tartották meg az ország nagyobb városából egybegyűlt polgármesterek az értekezletet, hogy állást foglaljanak az ipari szeszgyárak kontingensének tervezett leszállítása ellen. Az értekezlet, amelyen *Varjassy* Lajos, Arad város polgármestere is részt vett, memorandum szerkesztését határozta el. Ebben a memorandumban kifejtik azokat a súlyos károkat, amelyek a pénzügyminiszter tervezett akciójával a városokat érik.

Az értekezletről a következő távirati tudósítást vesszük:

Az ipari szeszgyárak kontingense érdekében Budapest, Arad, Nagyvárad, Temesvár, Kolozsvár, Baja, Győr, Ujpest és Szászrégen polgármesterei és kiküldöttjei ma *Bárczy* István székesfővárosi polgármester elnöklésével közös tanácskozást tartottak, amelyen a pénzügyminiszter is képviseltette magát és *Halász* Lajos országgyűlési képviselő is jelen volt.

Bárczy István polgármester az értekezlet megnyitása után *Melly* Béla fővárosi tanácsnoknak adta át a szót. *Melly* ismertette a mozgalom célját és kijelentette, hogy a főváros a vidéki városokkal közös érdekek védelmében készséggel jár el együttesen.

A kérdés beható tárgyalása és többeknek hozzászólása után az értekezlet a következő határozatot hozta:

Az ország érdekelt városainak kiküldöttjeiből alakult értekezlet elhatározza, hogy az ipari szeszgyárak szeszkontingensének elvonásából származó sérelmeket memorandumba foglalja. Ezt a memorandumat az érdekelt városok képviselőiből alakult küldöttség útján a pénzügyminisztérium elé terjesztik.

A határozat végrehajtására bizottságot küldtek ki és ennek főadatául tűzték ki, hogy a szeszipari kérdések megoldása körül várható mozgalmakat kísérik figyelemmel. A határozat végrehajtására kiküldött bizottságba Budapest, Arad, Nagyvárad, Temesvár és Győr polgármestereit választották be, továbbá, *Halász* Lajos, *Melly* Bélát és *Lukács* Ödön nagyváradi adóügyi tanácsost.

A főváros fogja elkészíteni a memorandumot, amelyet azután a városok országgyűlési képviselőiből alakult küldöttség fog *Wekerle* Sándor pénzügyminiszternek és *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszternek átnyújtani.

Tisza félmilliója.

Csendes rosszalás.

A zárószámadási bizottság határozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 7.

Megcsinálták. A hogy a találos mesében a lány, aki be se ment a szobába, ki se jött belőle. A zárószámadási bizottság, mintán a képviselőház vád alá akarta helyezni Tiszát és Hieronymit olyan bünért, a melyben Wekerle és Kossuth is bűnösök, ma rendbe hozta a dolgot. Nem javasolja a vád alá helyezést, hiszen ez súlyos ítélet lenne a kormányra is, hanem a „helytelenítést és rosszalást” indítványozza. Tisza és Hieronymi dolga tehát nem bűn, de mivel Tiszáék követték el, tehát föltétlenül helyteleníthető és rosszalható. Így a koalíciót vissza lehet vezetni a zsákutcából, amelybe jutott.

A zárószámadási bizottság mai üléséről és határozatáról a következő távirati tudósítást vesszük:

A képviselőház zárószámadási bizottsága ma Hentaller Lajos elnöke alatt ülést tartott, hogy határozatot hozzon a számszék által kifogásolt 550,000 koronás tételek elszámolása dolgában.

Az ülésen megjelent Wekerle Sándor miniszterelnök is, aki kijelentette, hogy kifejtette már az álláspontját ebben a kérdésben a Ház mai ülésén. A számviteli rendszer értelmében nézete szerint az elszámolás kötelezettsége mellett adott összeg nem használható föl úgy, hogy elszámolást ne képezzen. Ez a kardinális pont és amennyiben a korábbi kormányok eljárása kifogásolható, a kifogások arra koncentrálódnak, hogy az elszámolás kötelezettsége mellett kapott összegeket nem számolta el. A volt kormányelnök nyilatkozatából két dolgot lát: először azt hangsúlyozta, — ami igaz is — hogy az államvasutaknak adott hirdetői és más címeken adott átalányok mindig oly diszkrécionális joggal adtak, hogy annak mikénti fölhasználása a nyilvánosságra nem hozható, de okmányoltatott. Az késégtelen, hogy ez diszkrécionális joggal adatott a miniszterelnöknek.

Miután a volt miniszterelnök nyilatkozatából úgy látom folytatta Wekerle Sándor, hogy először közcélokra és pedig sajtócélokra fordította az átutalt összegeket és miután másodszor ismerem a rendelkezési alap kiadásait, a felmerülő szükségletekkel szemben kétségtelennek tartom a volt miniszterek amaz állításait, hogy a rendelkezési alaphoz sokkal nagyobb összegeket fordítottak sajtócélokra, mint az itt szóban forgó évi 200,000 korona.

Azon nézetemnek adok a bizottság előtt kifejezést, hogy arra való tekintettel, hogy az elszámolási rendszer most az általam kifejtettek szerint a jövőre nézve helyes kerékvágásba hozható, én a volt minisztereket elmarasztalónak nem tartom.

Ezután Eber Antal bizottsági előadó rövid beszéd kíséretében indítványozta, hogy a bizottság terjessze Ház elé a következő javaslatot.

A képviselőház

1. helyteleníti és rosszalja, hogy Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszter az Államvasutak bevételeiből, törvényes felhatalmazás nélkül 700,000 koronát utalt Tisza István grófnak;

2. helyteleníti és rosszalja, hogy Tisza István gróf a részére a kereskedelmi miniszter által átutalt 200,000 koronát törvényellenesen és jogtalanul

a rendelkezési alaphoz csatolta és ezen összegről, melyre nézve a kormány az elszámolási kötelezettség alól nem volt felmentve, nem számolt el.

3. Rosszalandó volna az állami számszék eljárása is.

Rakovszky István számszéki elnök kijelenté, hogy készséggel veti magát alá a bizottság határozatának, de ismételtén utal arra, hogy különbség van a három év kiutalása között. Nem tartja magát csálhatatlan embernek és megengedi, hogy némi mulasztást követett el, de nem csak a jóhiszeműség, hanem a jogszerség szempontjából is nyugodt lelkiismerete.

Hencz Károly hevesen támadja Tiszát, aki tegnap fenhéjazóan jelent meg a bizottság előtt. (Ellenmondás és zaj.)

Eber Antal: Na, fenhéjazó épen nem volt!

Hencz Károly: Nem a modorban nyilvánult meg ez a fenhéjazás, hanem a jogi és politikai felfogásában. Súlyos beszámítás alá esőnek tartja a tényállást és ezért nem fogadja el az előadói javaslatot. Itt alkalmazni kell a jogrendet helyreállító eszközöket. A bizottság feladata, hogy szakvéleményt terjesszen a Ház elé.

Sziklay Ottó Tisza Istvánnak és Hieronyminek vád alá helyezését indítványozza.

Farkasházy Zsigmond hozzászólása után

Hentaller Lajos elnök szavazásra bocsátotta az előadói indítványt.

A bizottság hét szavazattal négy ellenében elfogadta Eber indítványát a számszéki elnökre vonatkozó indítványt pedig mellőzte.

Szőlőmunkások bérmozgalma a Hegyalján.

Megakadályozott gyűlés.

A világosi szervezkedés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 7.

Néhány hete, hogy világszerte szenzációt keltett a francia borvidék szőlőmunkásainak sztrájkja. Tizezrével szervezkedtek a francia szőlőmunkások és a sztrájkba véres, komoly események szövődtek belé. Bizonyára nem ennek a hatása alatt, de ehhez hasonló mozgalom indult meg az Arad-Hegyalja szőlőmunkásai között. A szőlőmunkások szervezkedése már régebb keletű és határozott keretekbe nem formálódott ugyan, de a hatását a megdrágult munkabérekben megérezték a szőlőbirtokosok. Most oly eseménynek hírt vesszük az Arad-Hegyalja egyik gócpontjáról, a mely a mozgalom előrehaladott fokára mutat. Ez mindenestre komoly intő arra, hogy a munkáskérdéssel foglalkozni kell, különben jelentős bajokat okozhat az amugy is sok nehézséggel küzdő szőlőbirtokosoknak.

Az eset részletei a következők:

Az egész Hegyalján már hetek óta észlelhető, hogy a szőlőmunkások elégedetlenek a kapálási és szőlőkötési díjakkal, s hogy a régebbi bérért egyáltalában nem hajlandók munkába állani. Követeléseiket annyira felcsigázták, hogy jelenleg körülbelül kétszeresét kívánják annak az összegnek, amelyért még a múlt évben is készségesen munkába állottak. A szőlőbirtokosok természetesen nem szívesen látják ezt a bérmozgalmat, amely első sorban az ő boldogulásukat nehezíti meg, s oly tetemesen megnöveszti a termelési költségeket.

A lappangó mozgalom ma Világoson határozott alakot is öltött. A szőlőmunkások ki-
mondták, hogy szervezkednek s a szervezetük

erejével fogják kivívni maguknak a maguk napibérekét. E célból engedélyt kérnek a világosi főszolgabírószáktól egy szervezkedő gyűlés megtartására, amelyre az engedélyt azonban nem kapták meg.

Ma reggel kellett a szervezkedő gyűlés összejönnie s mitán Faragó István főszolgabíró attól tartott, hogy engedély nélkül is módjára ejtí a gyűlésnek, felszólította a csendőrséget, hogy kísérje figyelemmel a szőlőmunkások belső szándékát.

A főszolgabíró aggodalma nem volt alaptalan, mert a délelőtti folyamán tényleg összejött egy csomó szőlőmunkás oly célból, hogy a bérmozgalom részleteit megbeszéljék. A csendőrség azonban idejekorán közbelépett és szétkergette a gyűléshez makacsul ragaszkodó szőlőmunkásokat.

HIREK.

Az amnesztia.

Arad, június 7.

Azon emlékek közül, amelyek a koronázási napjaiból maradtak, a legnevezetesebb az a királyi kézirat, amelynek szövegét alább közöljük.

Az amnesztiát adta meg ez mindazoknak akiket politikai vétségek vagy sajtópörök miatt elítéltek, vagy perbe fogtak. A királyi kézirat csak a koronázást követő napon kelt, de már az ünnep napján köztudomású volt.

Mindazon ítéleteket, melyek Magyarországnak s társországainak bármely lakója ellen politikai vádak folytán vagy sajtóvétségek miatt a mai napig hoztak, — ugyszintén a hasonló okokból elrendelt vizsgálatokat is ezennel megszüntetjük. — Az elítéltektől elkobzott javakat visszaadjuk; s mindazoknak, kik hasonló okok miatt külföldön tartózkodnak, az országba leendő szabad visszatérést megengedjük; kiterjesztjük ezt azokra is, kik az alkotmány visszaállítására óta sem szüntek meg az ország törvényei ellen törekedni, azonban az ország legszentebb érdekei követelik, hogy ezektől megkivánjuk, miszerint a koronázási királyi iránti hűségükre és az ország törvényei iránti engedelmisségre ünnepélyes ígéretet tegyenek.

E végből hatóságaink a külföldön tartózkodókra nézve kellő utasításokkal látatnak el.

Kelt Budán, 1867. évi jun hó 9-én.

Ferenc József s. k.

Gr. Andrássy Gyula s. k.

A negyvenedik évfordulón ennek a levelnek a zárját, hasonmását várták. Vajjon napvilágot fog látni?

— A koronázási jubileum Aradon. Ma este az összes aradi templomokban megkondultak a hangok és bugásukkal hirdették a holnapi koronázási jubileum előestélyét. A holnapi évforduló alkalmával az összes aradi hítfelkezők templomaiban ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz. A minorita-atyák templomában és a református templomban délelőtt tíz órakor kezdődik az istentisztelet. Az izr. templomban a rendes istentisztelet keretében mondanak hálaímt. A városi törvényhatóságot valamennyi istentiszteleten törvényhatósági tagok képviselik. A polgári leányiskola növendékei holnap délután öt órakor a városháza dísztermében tartják meg jubileumi ünnepélyüket, ugyanekkor lesz az intézet énekvizsgálata is. Ugyancsak holnap délelőtt tartják meg a jubileumi ünnepélyt az összes aradi iskolák is.

— **A svéd királyi pár aranylakodalma.** Stockholmól sürgönyzik: A svéd királyi pár aranylakodalma a lakosság rendkívüli részvételével ment végbe. A királyi ünnepély Stockholm első templomában fényes látványt nyújtott. A tiszteletreméltó agg királyt és királynét gyermekei, unokái és rokonai vették körül. Szerencsekívánatok a világ minden részéből érkeztek. Többek között Ferenc József király és a norvég királyi pár is küldtek üdvözlő táviratot. A trónörökös a király képviselőjében az itteni diplomáciai kar tagjait fogadta, kik ez alkalommal uralkodók gratulációit tolmácsolták a királyi pár aranylakodalma alkalmából. A királyi pár a kastélyba való visszatérés után lelkes ovációban részesült. A király igen szívélyesen köszöntö meg az ovációkat. Az uralkodói pár azután az udvari főméltóságok, valamint a miniszterek gratulációit fogadta. Üdvözlő táviratok igen nagy számmal érkeztek az államfőktől, hercegektől, valamint úgy a belföld, mint a külföld számos kiváló személyiségétől. A svéd uralkodói pár aranylakodalma alkalmából a *norvég* hírlapok szimpatikus cikkeket közölnek. Ugy a köz- mint a magán-épületek zászlódszót öltöttek. A svéd követségen a nap folyamán több száz ember adta le névjegyét. Több más norvég város is zászlódszót öltött.

— **Justh Gyula üdvözlése.** *Makóról* táviratozzák: *Justh* Gyula, a képviselőház elnökének titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából a városi tanács, a megyei és egyéb hatóságok táviratilag üdvözlöttek. Kinevezetése a város közönségénél általános örömet keltett. Ez alkalomból *Justh*ot a város közönsége nagyobb ünnepségekben szándékozik részesíteni.

— **Portugalia forradalom előtt.** Liszabonból táviratozzák: A király és a kormány politikája egész Portugáliában rendkívül izgalomban tartja a kedélyeket. A helyzet olyan komoly, hogy a dinasztia válsága s ezzel kapcsolatban a *forradalom szinte küszöbön áll.* Tekintettel az ellenséges hangulatra, a kormány ma minden ceremónia nélkül *elbocsátotta a liszaboni városi tanácsot.*

— **Elmaradt kitüntetések.** Budapestről táviratozzák: Politikai körökben érdekes dolgot beszéltek *több elmaradt kitüntetésről.* Egészen beavatott emberek szerint *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek az volt a terve, hogy a függetlenségi párt öt alelnökének, *Ugron* Gábornak, *Hoitsy* Pálnak, *Barabás* Bélának, gróf *Batthyány* Tivadarnak és *Tóth* Jánosnak, valamint *Leszkay* Gyulának, a képviselőház háznapjának megszerzi az *udvari tanácsosi* címet. Erről referált is az utolsó minisztertanácsban, ahol a kormány tagjai, köztük *Kossuth* Ferenc is, szívesen hozzájárultak. Mielőtt azonban a terv határozottá vált volna, gróf *Apponyi* Albert kultuszminiszter emelkedett szólásra s közel husz percig tartó beszédben nagyon indulatosan állást foglalt a miniszterelnök szándéka ellen, olyan megokolással, amely elől különösen *Kossuth* Ferenc nem térhetett ki. Így a függetlenségi párt alelnökei nem lesznek udvari tanácsosok.

— **Aradmegyei küldöttségek a kormány tagjainál.** *Feketegyarmat* és *Simonyfalva* községek küldöttsége csütörtökön délelőtt *Lázár* Zoárd orsz. képviselő vezetése mellett *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternél tisztelegtek. *Feketegyarmat* községe hidépítéshez kért állami támogatást. *Simonyfalva* pedig postahivatal felállítását kérte. *Kossuth* Ferenc szívesen fogadta a küldöttségeket és megígérte, hogy kéréseiket jóakarattal fogja tanulmányozni. Ezután *Nagyzerind* község küldöttsége tisztelegtek *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszternél, ugyancsak

Lázár Zoárd orsz. képviselő vezetése mellett, a legelőfelosztás megakadályozása tárgyában. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter megígérte, hogy tanulmányozni fogja az ottani viszonyokat és igazságosan fog eljárni.

— **Tisza a fia vizsgáján.** Budapestről táviratozzák: *Tisza* István gróf a zárószámadási bizottság ülése előtt megjelent a fia államtudományi vizsgáján, amelyet a fiatal *Tisza* ki-tüntetéssel tett le.

— **A város a múlt hóban.** Aradváros köz-igazgatási bizottsága *Károlyi* Gyula gróf főispán elnöke alatt ma délután tartotta június havi rendes ülését, amelyen a szakelőadók bemutatták jelentésüket. A mai ülésen *Kádas* Kálmán főjegyző felolvasta a belügyminiszternek leiratát, amelyvel jóváhagyta a fegyelmi választmányának határozatát, amely *Avedik Domján* János volt városi számtisztet állásából elmozdította. A miniszter leiratát tudomásul vették.

Az ülésen *Károlyi* Gyula gróf főispán elnöke alatt jelen voltak: *Csiky* Károly, *Farkas* Győző, *Keller* Izso, *Kellner* György, *Marschall* Lajos dr., *Nagy* Sándor dr., *Ottenberg* Tivadar, *Péterffy* Antal, *Posgay* Lajos dr., *Reicher* Károly, *Ring* Géza, *Robitsek* Agoston dr., *Rosenberg* Miksa dr., *Steinhardt* Mór dr., *Szokolczay* Lajos, *Vannay* Gyula, *Varjassy* Árpád.

— **Ujabb merényletek Lodzban.** Lodzból táviratozzák: Ma délután *Reisz* Ede mérnök, főnögyári igazgatót az utcán agyonlőtték. Az igazgató azonnal meghalt. A részvét a meggyilkolt hozzátartozói iránt általános. Miután *Reisz* francia alattvaló volt, valószínűleg diplomáciai uton is számon kérik az esetet. A nap folyamán még egy gyilkos merénylet történt az utcán. *Kars* sörgyári igazgatót valaki megleste s egy revolverlövessel megsebesítette. *Kars* sérülése súlyos, de nem halálos.

— **Vlád Aurél családja.** *Szászváros* ról táviratozzák: *Vlád* Aurél román nemzetiségi képviselő anyja és felesége egy környékbéli köz-ség iskolájának vizsgáján voltak. *Vlád*né a vizsgán szidalmazta a magyarokat olyan hangosan és olyan sértően, hogy kénytelenek voltak jegyzőkönyvet felvenni. A hatóság *Vlád*né ellen *izgatás* miatt megindítja az eljárást.

— **Kitüntetett sportférfit.** *Kosch* Gusztáv, a szászrégeni tujatársulat pécskai telepének főnöke, a bécsi nemzetközi vadászati kiállításon egy Német-szentpéteren lőtt őz agancsáért tölgylevellel díszített első aranyérmét és díszoklevelet nyert.

— **Ujpest rendezett tanácsu város.** A hivatalos lap mai számában ebben a kis cikkelyben emlékszik meg arról, hogy Ujpest nagyközség rendezett tanácsu város lett:

A m. kir. belügyminiszter a Pest-Pilis-Solt Kiskun vármegye területén fekvő Ujpest nagyközségnek rendezett tanácsu várossá való átalakulását az 1886. XXII. t. cikk 150. és 151. §-ai alapján megengedte.

Az ujpestiek egy régi óhaja teljesült a miniszteri engedéllyel. Már évekkel azelőtt sürgette a község a névcserét, amely egyben a városi adminisztrációnak a fölcserélését is jelenti.

— **Megbirságot kereskedő.** Az aradi rendőrkapitányság, mint elsőfoku iparhatóság tömeges és gyors vásárlásra csábító hirdetés közlésével elkövetett iparkihágás miatt 80 korona pénzbírságra, nem fizetés esetén négy napi elzárásra ítélte *Pfeifer* Jenőt, a budapesti *Pfeifer* Pál és Testvére divatkereskedő cég beltagját. *Pfeifer* ugyanis a múlt hóban megvásárolta *Masztig* Pál női divatkereskedését és az üzlet kirakatában két helyen függesztette ki a *Berendezés eladó* szövegű feliratot, továbbá azt hirdette az aradi lapokban, hogy az üzletet megvette és az árukat gyorsan és olcsón

elárusítja. Az elsőfoku iparhatóság azzal indokolta meg ítéletét, hogy *Pfeifer* a hirdetéssel a közönségben azt a hitet kelti fel, hogy kereskedését csak rövid ideig kívánja fentartani s ezáltal a közönség vásárlási kedvét fokozza. Minthogy az aradi kereskedelmi és iparkamara szakvéleménye szerint a hirdetés és a kirakat-felirat a gyors kiárulás szándékát tünteti fel, meg kellett büntetni *Pfeifer* Jenőt. Az ítélet pénzbírság mellett kötelezi *Pfeifert*, hogy az eladásból befolyt összeg *tíz százalékát*, napi huszonöt koronájával összesen *százötven koronát* a rendőrkapitányságnál lefizessen.

— **Véres sztrájk Japánban.** Tokióból jelenti egy távirat: A *Sikofu* szigeten fekvő *Besse*sehi rézbányában sztrájk tört ki, amely komoly zavargásokkal jár. A *rendőrfőnököt meggyilkolták* és a posta és táviróhivatalt *felgyújtották*. A sztrájk színhelyére csapatokat küldtek ki. *Matsurgamai* jelentések szerint ott a helyzet igen súlyos. A sztrájkolók száma mintegy 1000. A munkások dinamittal és puskákkal vannak felfegyverkezve és elakarják pusztítani az egész bányát. A munkások és munkaadók közötti ellentétek egyre növekednek.

— **Egy örült rémtette.** Pozsonyból táviratozzák: *Sterling* János kereskedelmi akadémiai tanár az utóbbi időben buskomorságba esett s ezért hozzátartozói, miután félték, hogy kárt tesz magában, az elmeorvosintézetbe szállították. Miután az orvosok állapotát veszedelmesnek találták, gondoskodtak róla, hogy állandóan egy ápoló tartózkodjon mellette. Tegnap éjjel *Rehák* Rudolf ápoló vigyázott rá, aki éjjel után elaludt. Mikor az örült látta, hogy ápolója alszik, reá rohant s *egy késsel felmet-szette a gyomrát.* *Rehák* kinjában orditozni kezdett, mire a szomszéd szobákból berohantak az ápolók és kiszabadították veszedelmes helyzetéből. Az orvosok azonnal megoperálták a sérült ápolót, akinek állapota azonban ennek dacára is igen aggasztó és életben maradásához kevés a remény. A főorvos a nap folyamán vizsgálatot indított, amely megállapította, hogy a szerencsétlenségért *Tamás* nevű főápolót terheli a felelősség. Ő volt ugyanis, akire a beteg zsebeinek átkutatását bízták, mikor az intézetbe felvették. Csakis az ő hanyagsága folytán történhetett meg, hogy a kés az örült zsebében maradt. *Tamás* tagadása mit sem használt, mert rögtön elmozdították állásából.

— **Merénylet egy kisleány ellen.** Az aradi rendőrség bünygyi osztályához ma feljelentés érkezett egy aradi favágó ellen, akit azzal vádolnak meg, hogy egy serdületlen leány ellen merényletet akart elkövetni. A vadállatias ember *Salamon* Tódor favágó, aki ma délelőtt a *Határ-utca* 16-ik szám alatt levő házban dolgozott. *Salamon* a házban szolgáló *Hornoy* Dragina szemlaki születésű 12 éves cselédleányt a faskamrában a földre teperte és merényletet akart ellene elkövetni. A kisleány segítségért kiáltott, erre a favágó leszurással fenyegette. A segélykiáltásokra figyelmes lett egy a házban lakó tanítónövendék, aki kimentette a cselédleányt a brutális ember karmai közül és rendőrkért sietett. *Salamon* a rendőrök elől megszökött. A délután folyamán a detektíveknek sikerült elfogniok a favágót és felkísérték a rendőrségre. *Salamon* a kihallgatás során tagadta tettét. Majd szembesítették vele a leányt, aki szemébe mondta bűnét. A favágó ezzel szemben is konokul tagadott. A rendőrség egyelőre szabadon bocsátotta a bestiális embert és megindítja ellene a bűnvádi eljárást.

— **Bonyhádi regény.** A bonyhádi csendőrség megkeresése alapján a főkapitányság egy szerelmes párt keres. *Zelinka* Mór izraelita met-sző, aki csak néhány nap óta tartózkodott Bony-

hádon, megszöktette Bonyhád legszebb leányát, a 16 éves, magas, szőke, még a körözölével személyleírása szerint is feltűnően szép és keresztény Virner Erzsébetet, akinek ismertető jele, hogy az egyik szemfoga hajlott és hibás. Zelinka is magas és szőke, de a szép Erzsébet mellett feltűnően csunya, elhízott, kövér, nagy-orru ember. A szőkevények elkövezték azt a kis hibát, hogy az utiköltséget a szőkéshez Virner papa szekrényéből vették és mert pénzt nem találtak, az összes aranyeműeket lopták el. A detektívek keresik a szőkevényeket.

— Szélhámos újságíró. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti főkapitánysághoz több külföldi rendőrségtől átirat érkezett, hogy *Deutsch Pál* Fülöp nevű ember külföldön újságírónak adja ki magát. Ugy szerepel, mint a *Neues Wiener Journal* és a *Frankfurter Zeitung* munkatársa, továbbá egy magyarországi közgazdasági egyesület kiküldöttjeként szerepel. Hangulatos mesékkel megtéveszti a hiszékeny embereket. Azt hieszteli mindenfelé, hogy száznyolcvan ezer korona fizetést kap tanulmányutjáról könyveket fog írni. Legtöbbszörre szállodákat csal meg meséivel és kereskedőktől is nagy összegű pénzeket zsarol ki. Legutóbb Bolognában károsított meg egy szállodást. *Deutsch* járt Egyiptomban, Ázsiában, Amerikában. Arról is beszél, hogy volt a bur-háboruban és Johannisburghban haditudósító volt és egy alkalommal felrobbant gránát szilánkjai megsebesítette. Az értesítés szerint *Deutsch*nak Budapesten él a felesége és több gyermeke. A rendőrség keresi.

— Fényképezési készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, a kik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moill. cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udv. szállító 1854. óta fennálló fényképezési eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi el bérmentve a cég.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 201

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kellemetlen utitársak. Nehány héttel ezelőtt *Popa Száva* Aradról hazafelé iparkodott. Még a vasut felé vezető úton megismerkedett *Petrán Mihály*lyal és három társával, akikkel aztán együtt utazott Bohányig. Itt mind a négyen leszálltak s a sötét országúton iparkodtak a község felé. *Petrán* és társai tudták, hogy *Popának* pénze van, a sötétben tehát letépték a földre és 16 koronáját elvették. Majd a közeli korcsmába mentek, megosztottak a pénzen s mulatni kezdtek. *Popa* ezalatt feltápaszkodott s csendőrkért ment, akik a három jómadarat még az este elfogták. Az ügyesség rablás büntette miatt emelt vádat a három tettes ellen, akiknek ügyét ma tárgyalta az esküdthibroság. *Petrán*, az elsőrendű vádlott elismerte a pénz elvételét, de azzal védekezett, hogy egyik, időközben megszökött vádlott beszélt rá, de az erőszakot különben sem alkalmazta. A bizonyítási eljárás után az ügyész *Petrán* kivételével elejtette a vádat, elsőrendű vádlottal szemben azonban fentartotta azt. *Petrán* Mihály védője, *Wasserstrom* Mihály dr. igen ügyes, alapos beszédjében azt fejtette, hogy itt rablás büntette egyáltalában nem, sőt még zsarolás sem forog fenn s *Petrán* tette legfeljebb mint lopás jöhet tekintetbe. Az esküdtek elfogadták a védő állás pontját s csupán lopás vétségében mondták ki vétkesnek a vádlottat. mire a törvényszék 6 havi börtönre ítélte *Petránt*. A vizsgálati fogsággal azonban azt is kiöltötték vette s a vádlottat azonnal szabadlábra helyezte.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 7.

Az időjárás mostani menete ellen nem volna kifogás, ha valamivel melegebb lenne, mert a vetések ezt s nem a hűvös napokat igényelik ez időszert, amelyeket (már t. i. a vetéseket) a legutóbbi esőzés megjavított.

A termés esélyek ma már valamivel kedvezőbbek, azonban alapszámban véve gyenge termés lesz idén.

A gabonaüzlet menetében meglehetősen egyhanguság uralkodik s az új idényig ez így is marad.

A mai piacon eladásra került:

900 mm. buza 9.30—50.

500 mm. tengeri 5.30—35.

Névtelen jegyzés:

Zab 7.20.

Rozs 6.80.

Arpa 6.30.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, június 7.

Amerika 1¼ magasabb. Kevés üzlet. Malmok tartózkodók.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.26—10.27	10.29—10.30
Zab októberre	8.96—8.87	8.88—8.89
Rozs októberre	8.40—8.41	8.45—8.46
Tengeri júliusra	5.80—5.81	5.81—5.82

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	856.75
Magyar hitelrészvény	758.—
Rima-Murányi vasmű részvény	42.—
Magyar koronaárjárdék	93.37
Salgótarjáni közszénbánya	574.—

IDEGENEK ARADON.

— Június 7 —

Központi szálloda. Barkassy Kálmánné birtokos és leányai Algyest. — Jurkovic Ottó dr. ügyvéd Nagyszentmiklós. — Hartenstein Jenő faterkedő Budapest. — Jékay Alajos huszárezredes Cegléd. — Steinhaus Géza hivatalnok Budapest. — Kamerer Adolf hivatalnok Ágya. — Borza Gyula kereskedő Budapest. — Gróf Simon kereskedő Budapest. — Aschner Samu kereskedő Budapest. — Polgár Lajos kereskedő Budapest. — Porsch József birtokos Ócs. — Bókay István kereskedő Brád. — Egyed Margit kereskedő Brád. — Humvald Lajos dr. ügyvéd Kolozsvár. — Feigl Miksa gyáros Bécs. — Homolacs J. birtokos Bécs. — Blath Fülöp birtokos Krakkó. — Karton Aladár igazgató Borosjenő. — Szász Hugó dr. ügyvéd Szeged. — Jonescu Miklós dr. ügyvéd Karánsebes. — Kohn Béni kereskedő Bécs. — Weselovsky István kereskedő Bécs.

Fehér Kereszt szálloda. Bulov János mérnök Bécs. — Déry József és neje Budapest. — Rehák Ede uradalmi felügyelő Déva. — Joanovics János főhadnagy Dorozsma. — Adler Jakab Nagyvárad. — Vámos Jenő Nagyvárad. — Dózsa Imre dr. orvos Dévaványa. — Kerekes Sándor tisztviselő Kőrösbánya. — Szekerész Béla gyógyszerész Törökbecse. — Szabados Andor hivatalnok Törökbecse. — László Elemér gazdasági Szolnok. — Schneider Zsigmond kereskedő Budapest. — Rottenberg Károly mérnök Kalocsa. — Neuman Armin bankhivatalnok Budapest. — Fodor Ferenc gazdálkodó Orosháza. — Szigeti Dénes mérnök Nagyvárad. — Kacsó Tivadar mérnök Nagyvárad. — Bozoki Sándor vasúti hivatalnok Kecskemét. — Bodrogi József vasúti hivatalnok Kecskemét. — Steinman Fülöp utazó Budapest. — Szalai Mór utazó Budapest. — Pallós Izso utazó Budapest. — Flesch Arnold utazó Budapest. — Sternheim Sándor utazó Budapest. — Sorer Rikárd utazó Budapest. — Fuchs Jenő utazó Budapest. — Rónai Gábor utazó Budapest. — Bleyer Ferenc utazó Budapest. — Singer Izidor utazó Budapest. — Hirn Rezső utazó Budapest. — Veisz Izso utazó Budapest. — Erber Sándor utazó Fiume. — Keizel Miksa utazó Fiume. — Langraf Ottó utazó Bécs. — Lorbert Ferenc utazó Bécs. — Samek Oszkár utazó Bécs. — Lóvi Géza utazó Bécs. — Stern Fülöp utazó Bécs. — Lusztig Nándor utazó Bécs. — Kálmán Miksa utazó Bécs.

Búcsú.

A végzet útja, hogy nekem kellett ama bizonyos mórnak lenni, a ki munkáját bevégezvén: — elmehet. Arad városának olyan két üzletet teremtettem, aminőkre csak világi városok tarthatnak igényt. Nem törődve avval, hogy ezen üzletek előállítása anyagi megromlásomat vonja maga után. Óriási befektetéseket eszközöltem, csak hogy nagygyá, széppé és a modern izlésnek megfelelőleg Arad városának díszére váljék.

Most, hogy alkotásaimat át kell adni másnak, visszapillantást vetek a közel múltba és meg kell állapítanom, hogy vajon mi volt az érdem azok részéről, akiknek odaadtam erőmet és minden elképzelhető képességeimet. Hála fejében azon igyekeztek, hogy utamat, melyen haladtam, nem pázsittal, hanem szűcs tövissekkal rakták ki.

Bár igen sok okom volna, de nem teszek szemrehányást senkinek. Vessenek magukra azok, akiknek kötelességükben állott volna támogatni, de tündetőleg elkerültek.

Egyedül Aradváros mélyen tisztelt közönsége volt az, aki nehéz és súlyos teherrel megrakott munkámban mellém állva segített és tőle telhetőleg támogatott. Fogadja is érte hálás köszönetemet.

És ma, midőn Központi szállodának nevezett üzletemet *Rónai A. János* urnak átadom, újra Arad város nemesszívű közönségéhez fordulok, kérve, hogy e kitűnő és minden ízében kiváló szakavatottsággal bíró üzletembert nagy vállalatában szintegy támogatni és becses pártfogásában részesíteni kegyeskedjék.

Bár jövő helyzetem alakulása ma még bizonytalan, de bárhova vet is a sors, örömmel fogok visszagondolni Aradváros m. t. közönségére.

Isten áldását kérve Arad városára és annak közönségére!

Arad, 1907. évi június hó 6. án.

Nagy Lajos.

1545

Bor-eladás.

140 hecto 1906. évi
termésű

hegyi bor
eladó.

Angelina Tivadar,
Muszka.

1551

Egy
jól termő szőlő

3700 kitűnő minőségű tőkével
Paulison, az országut
mellett

jutányos áron eladó.

Bővebbet Marx Ferdinánd-
nál, Paulison 342. sz. 1493

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy nyolcadárért

olvasható minden új és szenzációs könyv
rögtön a megjelenés után. Ezen új könyvet,
ha már öten olvasták

félárért bárkinek eladjuk.

**Semmiféle betét biztosíték vagy
kötelezettség nem kívántatik.**

Jelenleg legújabb magyar könyvek:

Bolti ár helyett $\frac{1}{2}$ ár

Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lá- nyok tizenkét völgyéne	4.—	—50
Guthi Soma: A vén kopó.	2.—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Róma diadala. Keresztény szociá- lis regény	2.—	—25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozóthy Nóra grófnő	1:50	—19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4.—	—50
" " Törpék és óriások	4.—	—50
" " Őszi napsugár.	—	—
A gyanú	4.—	—50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4.—	—50
Molnár Ferenc: Az ördög	2:50	—32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4.—	—50
Spaits Sándor: Mandzsurián át ko- zákkal. — Az orosz-japán háború története	8.—	1.—
Jászay: Új magyarország felé	2:50	—32
Heltai J.: Nyári rege	2:50	—32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2:80	—35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3:50	—44
Lengyel L.: Egy leány története	2:50	—32
Upton Sinclair: Posvány ameri- kai irányregény	4:50	—63
Német könyvek:		
Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2:40	—30
Wilde O.: Betrachtungen	2:40	—30
" " Der glückliche Prinz	2:40	—30
" " Dorian Gray	3.—	—38
" " Gedichte	2:40	—30
" " Weisheiten	1:20	—15

Legközelebb megjelennek, de már előjegyezzük:

Wilde Oszkár Dorian Gray arc- képe	4.—	—5.0
Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplójának.)		

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Alföldi első gazdasági vasút részvénytársaság.

24/1907. számhoz.

Meghívás

az „Alföldi első gazdasági vasút részvénytársaság”

XII. rendes évi közgyűlésére,

mely 1907. évi június hó 23-án délelőtt 11 (tizen-
egy) órakor Aradon, az Aradi és csanádi egyesült vasutak
üiestertermében (József főherceg-ut 22. sz. II. emelet) fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1906. évi üzletről és a tár-
saság ügyeiről, valamint a több irányban építeni szándékolt
újabb kisvasuti vonalak ügyeinek állásáról.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban az
igazgatóság által előterjesztett 1906. évi mérleg megállapítása,
valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottságnak a felment-
vény megadása tárgyában határozathozatal.
 3. Az alapszabályok 37. §-a értelmében kisorsolandó kettő
és üresedésbe jött három, összesen tehát öt igazgatósági tag
helyeinek választás utján leendő betöltése.
 4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.
- Arad, 1907. évi június hó 4-én.

1538

Az igazgatóság.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. — A
részvények vagy a társaság őrizetében levő kifizetetlen rész-
vényekről szóló letéti jegyek f. év június hó 20-ik napjának
déli 12 óráig Aradon, az Arad csanádi gazdasági takarékpénz-
tárnál, továbbá Makón ezen takarékpénztár fióktintézeténél és
Békéscsabán a Békéscsabai takarékpénztár egyesületnél leteen-
dők, hol azokról megfelelő elismervények fognak kiadatni.

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi
makói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos lézetre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
közöltenek.

Bővebbi felvilágosi-
tással és költségvetéssel
szívesen szolgálok.

az 1896. évi kiállításon
A nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

1856—1907. szám.

Az eleki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A törvényhatósági bizottság 514—907. számú határoza-
tával az ottlakai pusztán rendszeresített és évi 1000 korona
fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Az 1900 évi XXXI. t.-c. 3. §-ában előírt minősítést igaz-
oló okmányokkal, valamint az eddigi alkalmaztatásról tanus-
kodó bizonyítványokkal felszerelendő pályázati kérvények hoz-
zám június hó 30-ig nyújtandók be.

A választást július hó 3-án d. u. 4 órakor fogom Ottla-
kán megtartatni.

Elek, 1907. évi június hó 4-én.

Mladin Miklós,
főszolgabíró.

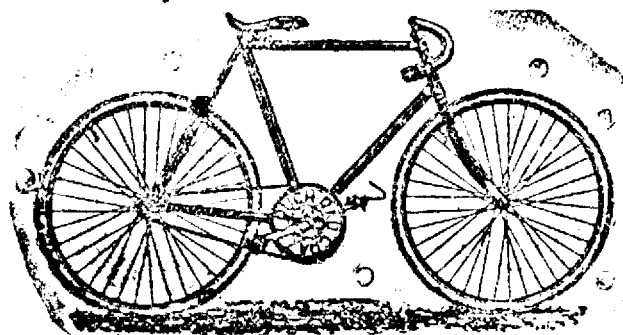
1587

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy javító műhely.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

Így kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibelya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER” amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-ter 22. sz., a megyaházzal szemben.

Alapított

1860.

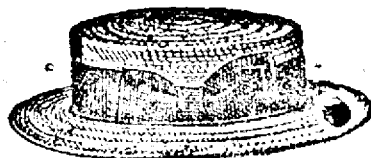
MUNZI

Állami távbeszélő

213.

Kalap- és uri-divat üzlete Aradon.

A. os. és kir. 33. gy. ezred tisztikarának szállítója.

Nyári szezonra meglepő szép és jó izlésű kalap-újdonságaim vannak.

„Reclam” panama gyökér kalap!

Korona 2., 2.50 és 2.80.

„Patent” kalap szalagok a legremekesebb színekben díjja 70 f.

Nyári nyakkendők! Előnyös vétel!

Minden egyes ábra szerinti formában, remek szép divatszínekben. 2 drb. Korona 1.-.

Kirakataim megtekintése által meggyőződhet izléses újdonságaimról, valamint kiváló olcsó fix áramról.

482

M. McCormick

amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

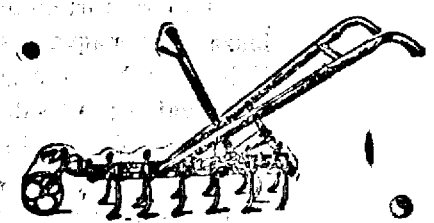
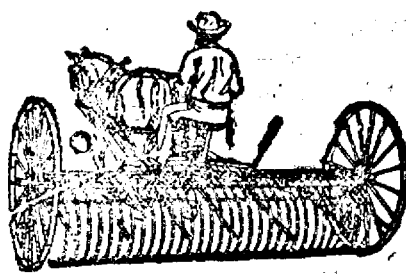
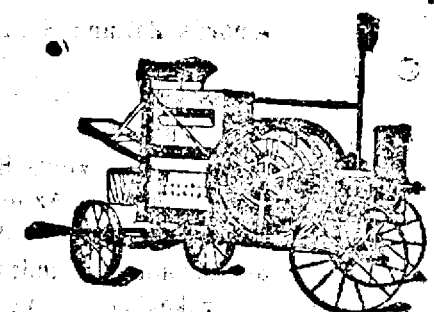
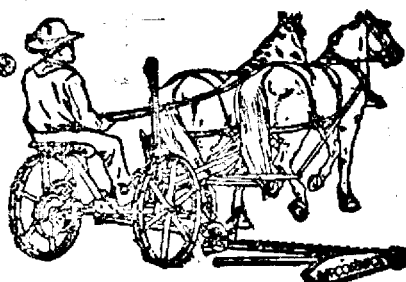
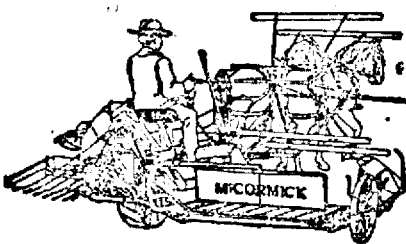
McCormick kéveköto-arató-

gépei és marokrakó-arató-

gépei a magyar viszonyoknak

megfelelően külön lesznek gyártva.

Ez nem üres frázis, hanem tény!

Összes gyártmányainkról szóló képes katalógusunkat kíváncsi bérmentve küldjük.

Kizárólagos képviselő és raktár: Kovács Soma és Társa Arad.

3984

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

Női fürdő-öltönyök

fürdő-kalapok és uszó-
nadrágok.

Nyári idényre!

Nyári takarók 1-20 frttól
flanell, trico és pique-ből.

Keztyűk

cérna és selyemből. — Nagy
raktár legfinomabb bőrke-
ztyűkből, 3 gombos és hosszú-
száruak.

Angol zephir

angol vászon, mosó delain és
gyapjú delainok, pompás
mintázatban.

Különleges finom

nyári kelmék
gyönyörű paplinok, gázszerű
sima és csíkos.

Harisnyák

férfi, női és gyermekeknek.
Griási választék. — Olcsó
árak.

Alkalmi vétel

erős lenvászon, alsó lepedők, a had-
sereg részére szállított minőség da-
rábjai 1-60 kr. varrás nélkül.

Rosenblum H. és Társa

Arad.

Nápolyi

már most beszállított

Arad.

336

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

Kirakataink szíves megtekintését kérjük.

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvizének kitűnő hatása előnyösen el van ismerve.

Nagy kedveltségnek örvend úgy hazánkban, mint a külföldön, ahol mindenképp nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosi tekintélyek szakvéleményei, melyekben a Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-egészségesebb és legjobb asztali-vízet ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval telített ásványvize elsőrendű étvagyjavító, megakadályozza a gyomorrontást, óvja a fertőző betegségek ellen.

Főraktár: Aradvaros, Arad és Csannadvármegyék és Temes-megyék északi részére: ELES ARMIN fúszter- és csemegekereskedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Kútállalat Budapest.

Földes Kelemen orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és hugykőképződmények, nem szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és korszövettani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért.

2474-1907. tkvi sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Victoria takarékszövetkezet részvénytársaság aradi cég végrehajtónak, Radován Miklós aradi lakos végrehajtást szenvedő elleni 3390 kor. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék területén levő Arad pernyáya kül-városban és határában fekvő, 1. az aradi 1726. sz. tkvben A. + 1. sor. 2198. hrszám alatt felvett Demeter-utcai 10. számú ház, udvar és kertre 2880 korona és 2. az aradi 5637. sz. tkvben A. + 1. sor., 5221. hrsz. a. felvett szántóföldre 48+ koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanságok az 1907. évi július hó 2. napján délutáni 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszintjére levő 48. számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 248 kor. és 48 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Aradon, 1907. évi március hó 9-ik napján.

Aknay,

1542 kir. társbíró.

„Legolcsóbb üzemelő malmok, mezőgazdasági gépek, stb. részére.

Kiszolgálás és javítás kivan zárva.

Költségnélküli vízellátása

községek, gyártelepek, gazdaságok, mezői lakások, villák, vasúti állomásnak, stb.

Megőntözése

kertek- és parkoknak.

Lecsapolása

tavak- és réglagyraknak, stb.

Tervek és költségvetések

minden alkalmazási módra.

Tervezések kívánatra a helyszínen felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája.

ARAD, Széchenyi-utca 5.

967

A pécsai kir. járásbíróstól.

1047/1907. tkv.

Arverési kérvénye.

Schilling Katalin férj. Spier Fülöpné szemlaki lakos végrehajtónak öz. Pinczés Samuné szül. Molnár Erzsébet, ugys mint t. gyám és tsa végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében.

Arverési hirdetmény.

Schilling Katalin férj. Spier Fülöpné szemlaki lakos végrehajtónak öz. Pinczés Samuné szül. Molnár Erzsébet, ugys mint kisk. Pinczés Miklós, János, József, Erzsébet és Katalin t. t. gyámja és Pinczés Frigyes szemlaki lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 400 kor. tőkekövetelés és ennek 1903. évi október hó 27-ik napjától járó 8%-kamatai 39 kor. perbeli, 22 kor. 20 fill. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 21 kor. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881: LX. t.-c. 144 §. alapján és a 146 § értelmében az aradi kir. törvényszék (a pécsai kir. járásbíróstól) területén levő, a Szemlak községben fekvő, a szemlaki 578. sz. tkvben A. I. 1-2. sor 720. és 4649. hrsz. a. foglalt s felerészben Molnár Erzsébet férj. Pinczés Samuné s másik felerészben Pinczés Miklós, Pinczés Henrik, kisk. Pinczés Frigyes, János, József, Erzsébet és Katalin közös tulajdonát képező ingatlanra 326 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban, elrendeltetik.

Az árverés megtartásául határidőül 1907. évi június hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája Szemlak községhezához tűzlik ki.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 32 kor. 60 fillért készpénzben vagy az 1881: t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első az árverés napjától számítandó

15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt, a harmadikat 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5%-os kamatokkal együtt az 1881. évi december hó 6-án 39, 415. I. szám alatt kelt rendeletben előírt módon az aradi kir. adóhivatalnál, mint bírói letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

Az ezen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóságnál (1-ső ajtó) és Szemlak község előjáróságánál tekinthetők meg.

Az elrendelt árverés a fentírt telekjegyzőkönyvben feljegyeztetni, ezen árverési hirdetmény egy példánya a bíróság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés végett, az árverési feltételek pedig megtekinthetők végett egy-egy példányban Szemlak község előjáróságának, nemkülönben ezen árverési hirdetmény egy-egy példánya Német-Pereg, Kis-Pereg, Magyar- és Ó-Pécska és Sajtény szomszédos községekben a helybeli szokás szerint azonnal körzés végett a nevezett községek előjáróságaihoz megküldeni rendeltetik.

Ezen árverési hirdetmény az egyidejűleg megállapított árverési feltételekkel együtt az 1881. évi LX. t.-c. 153. §-a intézkedéséhez képest a keresetre hozott első végzésre előírt szabályok szerint.

1. Dr. Barbura Szevér felperesi ügyvédnek az árverési hirdetményi kivonattal.

2. öz. Pinczés Samuné, szül. Molnár Erzsébet, ugys mint gyám, Szemlak.

3. Pinczés Henrik Petrozsény,

4. Pinczés Miklós,

5. K. Előjáróság Szemlak,

6. K. Előjáróság Német-Pereg,

7. K. Előjáróság Kis-Pereg,

8. K. Előjáróság M.-Pécska,

9. K. Előjáróság Ó-Pécska,

10. K. Előjáróság Sajtény,

11. Kir. Pénzügyigazgatóság Arad

12. Első perjámosi takarékpénztár Perjámos, megküldeni rendeltetik.

Kelt Pécskán, a kir. járásbíró-ság, mint tkvi hatóságnál, 1907. évi április hó 8-án.

Dr. Bazala,
kir. járásbíró.

1544

Keresek

egy fiatal

fűszeres-segédet,

a ki vállalkozik hetenként egyszer kocsival Temesvárra utazni, trafikot átvenni.

Hirschmann Ignác,

Lippa. 1540

Birtok

és vetés-eladás!

Aradmegyében

1425 magyar hold

prima birtok

idei bő terméssel

eladó.

A termést, a mely kitűnően áll, külön is eladó, (a termés vé-
vőkre nézve jó üzlet.) 1532

A venni szándékozik bővebb felvilágosítást nyerhetnek Angelina Tivadarnál, Muszkan (Aradmegye.)

9831/1907. kh.

Hirdetmény.

A kolumbácsi légynek Arad vármegye területén történt fellépte és esetleges terjedése a gazda közönségnek nagy anyagi károkat okoz, minél fogva indokolt, hogy az ellen sűrűn védekezzünk. Az ellenük való legbiztosabb védekezés módja abban áll, hogy az állatokat a legyek jelentkezése idejében, nap-pal, sőt éjjel istállóban tartásuk és csak éjjel bocsájtásuk legelőre, ha a legelő állatok nappal is kénytelenek a legelőn maradni, akkor a legyek távol tartása céljából a nyáj körül tüzet kell gyújtani és trágya, vagy nedves gaz lerakásával sűrű füstöt fejleszteni, (ilyen füstölés istállók ajtaja előtt is célszerű).

Munkára használt állatoknál a vékonybőrű testrészeket különösen pedig a testnyílásokat (száj, orr, szemek, nemző részek és végbél nyílás) környékét átható szagot árasztó anyaggal kell bekenni, ilyen p. o. a besűrített dohányszag, a melyhez zsirt és petrolumot lehet keverni a büzös aczart és kátrány.

A leírt óvintézkedések erőlyes fogantatás mellett a védekezés sikerrel fog járni és szükséges, hogy azok július hó közepéig állandóan végrehajtsanak.

A légy csipéstől megbetegedett állatok azonnali állatorvosi gyógykezelés alá veendő.

Arad, 1907. június 5.

Greón,
h.főkapitány.

APRÓ HIRDETESEK.**Nyári Blouse Album**

legújabb eredeti francia divatképekkel. Ára 1— kor. **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében, Aradon. 361

Keresek

egy ügyes, megbízható fiatal fűszeres segéd árust. Magyar és román nyelv bírása kívánatik. Cim a kiadóban. 1526

Kerestetik

egy szolid, jó erkölcsű kisasszony, esetleg fiatalabb, vagy középkorú özvegy nő 3 gyermek mellé bennének. Németajkuak előnyben részesülnek. Cim a kiadóban.

Elegánsan

butorozott utcai szoba külön előszobával, Erzsébet köruton (szemben a fa- és fémipariskolával) kiadó. 1535

Keresek

egy szép tágas földszinti szobát, konyhát, esetleg két kisebbet, utcai vagy tiszta kertes udvarit a Szabadság-tér közelében, azonnal, esetleg július 1-ére. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek e hó 12-ig. 1541

Egy 8 lóerejű

cséplő garnitúra, magyar állami, eladó Csik Józsefnél. Battonyán. 1543

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

film (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Egy két szobás kényelmes utcai lakás, hozzátartozó mellék-helyiségekkel együtt Dezső-utca 1a. szám alatt augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet ugyanott, vagy Borona-utca 46. az üzletben.

Nagymennyiségű

maculatura
jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázoló-munkát,

azonkívül **gipsz utánzatot és szobakárpitozást** a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhév, rögzített székrekedés, máj bántalmak, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyítettnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Moll feliratu önozattal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy önozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnőttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 3971

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPAD gyógyszerüzaraiban.

Villanyvilágítási, telefon, csengettyű, és villámhárító

963

berendezéseket és javításokat, lámpák és csillárok átalakítását gáz- és villanyra szakszerűen és a legolcsóbban végzem. — Ivlámpákat, elektro-motorokat és kusztereket mintakönyv vagy rajz szerint szállítok. Legjobb minőségű villanykörtek, Auerek és tulámpaszemeket raktáron tartok.

Diamant Ferenc.

Kazinczy-u. 1.

(A polgári iskolával szemben.)

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjeggyét és aláírását tünteti fel.

csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjeggyét tünteti fel és „A

„sóborzesz” nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy önozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.**Meghívó**

Az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak”

1907. évi június hó 23-ik napján délelőtt 11 órakor az intézet József főherceg-ut 22. szám alatti helyiségeiben megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Napirend tárgysorozata:

1. Igazgatóság és választmány javaslata az alaptőkének felemelése és e célból 5000 darab új részvény kibocsátása tárgyában.
2. Igazgatóság és választmány jelentése a József főherceg-uti 3. szám alatti ház megvétele és javaslat ezen telken megfelelő intézeti háznak felépítése tárgyában.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére íratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztárána Aradon, vagy fiókiintézeteknél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Arad, 1907. évi június hó 7-én.

Az igazgatóság.